

บทที่ 8

ข้อสรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เกิดขึ้นจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ กล่าวคือ ประการแรกสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2550) มีความรุนแรงเป็นอย่างมาก จนส่งผลกระทบต่อประชาชนทุกหมู่เหล่าที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ และได้กระจายผลกระทบเป็นวงกว้างสู่ประเทศไทยโดยรวม ขณะเดียวกันแม้จะมีงานเขียนเกี่ยวกับสถานการณ์ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยจำนวนมาก แต่ก็มีเพียงน้อยชิ้นที่เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการเชิงศาสตร์ ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงมุ่งหวังที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายแดนภาคใต้ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและวัฒนธรรม ประการที่สองพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยและพื้นที่ชายแดนตอนเหนือของประเทศมาเลเซียเป็นพื้นที่ที่มีความเหลื่อมล้ำทับซ้อนกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และเส้นแบ่งเขตประเทศ นั่นคือมีประชาชนชาวไทยเชื้อสายมลายูจำนวนมากในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ขณะเดียวกันก็มีประชาชนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจำนวนหนึ่งอาศัยอยู่ในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย ลักษณะความหลากหลายดังกล่าวเป็นสิ่งที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องการค้นหาองค์ความรู้ที่ครอบคลุมพฤติกรรมการสื่อสารในสองบริบทพร้อม ๆ กัน การศึกษาโดยนำข้อมูลจากสองพื้นที่มาเปรียบเทียบกันนอกจากจะทำให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมการสื่อสารได้กว้างขึ้นแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อสร้างทฤษฎีที่มีความหนักแน่นมากกว่าการศึกษาเพียงพื้นที่เดียว ดังนั้น ความมุ่งหมายสำคัญจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ก็คือนำการศึกษาเพื่อค้นหาทฤษฎีที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมได้อย่างค่อนข้างหนักแน่น และเป็นการค้นหาองค์ความรู้ที่จะสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้มากขึ้น อันจะนำไปสู่การนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและวัฒนธรรม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้นำความมุ่งหมายข้างต้นมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยทั้งหมด 4 วัตถุประสงค์ด้วยกันคือ

1. เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม และจิตวิทยาของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูที่มีต่อชาวไทยเชื้อสายไทยในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยที่มีต่อชาวมลายูเชื้อสายมลายูในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย

4. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสื่อสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยกับชาวมลายูเชื้อสายไทยในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย

การศึกษานี้ได้ข้อค้นพบที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ข้างต้นได้ค่อนข้างชัดเจน โดยเรียงลำดับการอธิบายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ดังนี้คือ เนื้อหาในบทที่ 4 ตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 เนื้อหาในบทที่ 5 ตอบวัตถุประสงค์ที่ 2 และ เนื้อหาในบทที่ 6 ตอบวัตถุประสงค์ที่ 3 และเนื้อหาในบทที่ 7 เป็นการเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้อธิบายในบทที่ 5 และ 6 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 4 โดยข้อค้นพบทั้งหมดสามารถสกัดเป็นข้อสรุปได้ 4 ข้อ โดยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ 4 ข้อที่ตั้งไว้ดังนี้

ข้อสรุป

ข้อสรุปที่ 1 ผลการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สังคม และจิตวิทยาของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทย

1. ผลการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ จากการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทยค้นพบ 3 ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ 1.ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกประวัติศาสตร์ 2.เนื้อหาของประวัติศาสตร์ที่ถูกบันทึกไว้ และ 3. การนำประวัติศาสตร์ไปใช้ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษากลุ่มชนทั้งสองกลุ่มชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ในทุกประเด็นที่กล่าวมา

การศึกษพบว่าประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูมีบันทึกหลักฐานเป็นเอกสารอยู่เป็นจำนวนมากทั้งจากการบันทึกของชาวไทยเชื้อสายมลายูเอง จากบันทึกของส่วนราชการไทย และบันทึกของนักวิชาการชาวตะวันตก แต่บันทึกประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวมลายูเชื้อสายไทยกลับมีบันทึกหลักฐานอยู่น้อยมาก ทั้งยังไม่ปะติดปะต่อชัดเจน และหลักฐานที่มีก็ไม่ค่อยมีความหนักแน่นมากนัก

เมื่อพิจารณาเจาะลึกลงไปในเรื่องของประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ที่ถูกบันทึกไว้ก็พบว่าข้อมูลจากบันทึกประวัติศาสตร์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูแสดงภาพความสัมพันธ์ระหว่างปัตตานีกับสยามที่มักจะอยู่บนแก่นของความขัดแย้งตั้งแต่สมัยที่ปัตตานียังไม่ถูกผนวกรวมเป็นส่วนหนึ่งของประเทศไทย จนถึงปัจจุบันเรื่องราวความขัดแย้งในประวัติศาสตร์ยังคงย้อนกลับมาให้เห็นอยู่เสมอ โดยเฉพาะเรื่องราวประวัติศาสตร์ที่ให้ภาพว่าฝ่ายหนึ่งเป็นผู้กดขี่ข่มเหงขณะที่ฝ่ายหนึ่งต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิของตน หรือฝ่ายหนึ่งพยายามรักษาเอกราชและอีกฝ่ายหนึ่งพยายามตั้งตนเป็นอิสระ แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาของประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวมลายูเชื้อสายไทยจะเห็นได้ว่า นอกจากจะไม่พบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งรุนแรงระหว่างชาวมลายูเชื้อสายไทยกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูแล้ว ในทางตรงกันข้ามเนื้อหาประวัติศาสตร์ที่มีมักแสดงภาพความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

เมื่อพิจารณาลักษณะการหยิบใช้ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชนทั้ง 2 กลุ่มจะพบว่าการหยิบใช้ประวัติศาสตร์ในลักษณะที่แตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน กล่าวคือ ในขณะที่ในประเทศไทยประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยเชื้อสายมลายูมักถูกนำไปใช้เพื่อรองรับความชอบธรรมในการอ้างสิทธิเหนือดินแดน และรองรับความขัดแย้งและความรุนแรงที่มีต่อกันของทั้งฝ่ายชาวไทยเชื้อสายมลายูและฝ่ายราชการไทย โดยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของทางฝ่ายปัตตานีมักมองว่าปัตตานีและชาวมลายูตกอยู่ในฐานะ ‘ผู้ถูกรุกราน’ ขณะที่มองอีกฝ่ายว่าเป็น ‘ผู้รุกราน’ หรือมีลักษณะเป็นเรื่องราวของ ‘การข่มเหง’ กับ ‘การลุกขึ้นสู้’ ส่วนทางราชการไทยก็มักใช้ประวัติศาสตร์ในการตอกย้ำสิทธิเหนือดินแดนในลักษณะที่มองว่าตนเองเป็น ‘ผู้ปกครอง’ ในขณะที่ชาวไทยเชื้อสายมลายูเป็น ‘ผู้ถูกปกครอง’ หรือมีลักษณะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ ‘การจู่โจมรักษาดินแดน’ กับ ‘การแบ่งแยกดินแดน’ แต่เมื่อพิจารณาการหยิบใช้ประวัติศาสตร์ของชาวมลายูเชื้อสายไทยในมาเลเซียกลับพบว่า แม้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะไม่ลงรอยกับประวัติศาสตร์แห่งชาติมาเลเซีย เช่น การที่ชาวมลายูเชื้อสายที่เป็นคนดั้งเดิมในพื้นที่แต่รัฐธรรมนูญของประเทศมาเลเซียกลับไม่มีบันทึกเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ชาวมลายูเชื้อสายไทย อย่างไรก็ตามเหตุผลแห่งการไม่ลงรอยถูกนำมาทำความเข้าใจ ศึกษา และสร้างความยอมรับให้เกิดขึ้นระหว่างชนทั้งสองกลุ่ม ทำให้ประวัติศาสตร์ไม่ถูกใช้เพื่อรองรับความรุนแรงหรือความบาดหมางที่มีต่อกัน แต่มักถูกใช้เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี ความสามัคคีปรองดองระหว่างกัน

2. ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม จากการศึกษาสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูกับชาวมลายูเชื้อสายไทยพบว่าทั้งประเด็นที่มีความเหมือนและแตกต่างกัน ลักษณะสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมที่เหมือนกันก็คือ ชนสองกลุ่มอาศัยอยู่ในพื้นที่ชนบทของประเทศเหมือนกัน ทำให้มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมแบบกลุ่มนิยมเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะวัฒนธรรมของชนทั้งสองกลุ่มเป็นผลผลิตของสององค์ประกอบหลัก เช่นเดียวกัน ได้แก่ ศาสนาและลักษณะชาติพันธุ์ ซึ่งทั้งสององค์ประกอบไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ส่วนข้อค้นพบที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างก็คือ วัฒนธรรมของชนทั้งสองกลุ่มถูกนำไปใช้แตกต่างกัน การศึกษาพบว่าวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูมักถูกนำไปใช้ในลักษณะที่เป็นเงื่อนไขของเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย หรือกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูมักถูกนำไปรับใช้สังคมในเชิงลบเป็นส่วนใหญ่ แต่ที่วัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยส่วนใหญ่ถูกนำมาใช้ในการสร้างความยอมรับระหว่างชาวมลายูเชื้อสายไทยและชนกลุ่มอื่น ๆ ในประเทศมาเลเซียโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวมลายูเชื้อสายไทย หรือกล่าวได้ว่าวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยถูกนำไปรับใช้สังคมในแง่บวกเป็นส่วนใหญ่

3. ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางสังคม การศึกษาสภาพแวดล้อมทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทยค้นพบทั้งประเด็นที่เหมือนกันและประเด็นที่แตกต่างกัน ประเด็นที่เหมือนกันประเด็นแรกก็คือ ทั้งชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทยไม่ต้องการให้ชนกลุ่มอื่นเรียกขานตนเองโดยใช้ชื่อชาติพันธุ์ของชนกลุ่มอื่น อาทิ ชาวไทยเชื้อสายมลายูไม่ต้องการถูกเรียกว่าเป็นคนชาติพันธุ์ ‘ไทย’ ขณะเดียวกันชาวมลายูเชื้อสายไทยก็ไม่ต้องการถูกเรียกขานว่าเป็นคน ‘มลายู’ ประเด็นที่สองก็คือ เอกลักษณะของความเป็นชาติพันธุ์มลายูของชาวไทยเชื้อสายมลายูและความเป็นชาติพันธุ์ไทยของชาวมลายูเชื้อสายไทยนั้นมีความเป็นพลวัตตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การสื่อสารที่แตกต่างออกไป เช่น ชาวไทยเชื้อสายมลายูแม้ไม่ต้องการถูกเรียกว่าเป็น ‘คนไทย’ แต่เมื่อถูกเรียกว่า ‘แขก’ ก็มักพยายามระบุชี้ว่าตนเองเป็น ‘คนไทย’ เนื่องจากคำว่าคนไทยในที่นี้มีความหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องของสัญชาติมากกว่าที่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องของชาติพันธุ์ไทย ส่วนชาวมลายูเชื้อสายไทยก็นิยมระบุชี้ตนเองว่าเป็น ‘คนไทย’ มากกว่าคำที่ผู้นำชาวมลายูเชื้อสายมลายูต้องการให้ระบุชี้ตนเองว่าเป็น ‘คนเยิม’ แต่เมื่อต้องติดต่อกับผู้นำชาวมลายูเชื้อสายมลายูก็จะใช้คำว่า ‘เยิม’ และเมื่ออยู่ภายในกลุ่มของตนเองจะใช้คำว่า ‘ไทย’ แทน สิ่งนี้เป็นสิ่งยืนยันว่าการระบุชี้เอกลักษณ์ทางสังคมของชนทั้งสองกลุ่มมิใช่สิ่งตายตัว แต่เคลื่อนไหวไปตามสถานการณ์การสื่อสารที่แตกต่างกัน ส่วนประเด็นที่แตกต่างกันซึ่งมี 2 ประเด็นเช่นกันก็คือ ในประเทศไทยชาวไทยเชื้อสายมลายูทุกคนถูกระบุชี้ให้เป็นคนไทยที่มีทั้งสัญชาติไทยและเชื้อชาติไทย แต่ชาวมลายูเชื้อสายไทยทุกคนแม้จะถูกระบุชี้ว่าเป็นชาวมลายู แต่ก็สามารถระบุชี้ตนเองว่ามีเชื้อชาติไทยหรือเชื้อชาติเยิมได้ทั้งในกรณีที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ความแตกต่างกันเช่นนี้จะเปิดโอกาสให้ชาวมลายูเชื้อสายไทยแสดงลักษณะทางชาติพันธุ์ของตนได้ค่อนข้างสะดวก ขณะที่ชาวไทยเชื้อสายมลายูจะถูกจำกัดให้ต้องใช้เชื้อชาติไทยทั้งในลักษณะเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทำให้ความเป็น ‘คนมลายู’ แทบไม่มีที่ยืนใน

สังคมไทย ความแตกต่างประเด็นที่สองก็คือ ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้ใช้ประโยชน์จากเอกลักษณ์ทางสังคมที่มีเหมือนกันกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เช่น ความเป็นคนก้นตัน ความเป็นคนชนบท ความเป็นบุมีบุตรา แต่สำหรับชาวไทยเชื้อสายมลายูมักถูกตอกย้ำว่ามีเอกลักษณ์ทางสังคมที่แตกต่างจากชนส่วนใหญ่ของประเทศ ทำให้เอกลักษณ์ทางสังคมที่เหมือนกันแม้จะมีอยู่บ้าง (เช่น ความรู้สึกว่าเป็นคนพื้นที่เดียวกัน) ไม่สามารถแสดงศักยภาพที่ดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนได้อย่างที่ควรเป็น

4. ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา การศึกษาสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยพบว่า ชาวไทยเชื้อสายมลายูมักถูกมองในแง่ลบเป็นส่วนใหญ่ ทั้งในช่วงเวลาที่ยังไม่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่และช่วงที่เกิดเหตุการณ์ไม่สงบในพื้นที่ อาทิ การถูกมองว่าเป็น ‘แขก’ เป็นพวก ‘แบ่งแยกดินแดน’ หรือ ‘แนวร่วมก่อความไม่สงบ’ ขณะที่ภาพลักษณ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแม้จะมีภาพลักษณ์ด้านลบอยู่บ้าง เช่น เป็นกลุ่มชนที่กินหมู (ในสายตาของชาวมุสลิมถือว่าเป็นสัตว์ที่สกปรก) เป็นกลุ่มชนที่ชอบดื่มเหล้า แต่ก็ยังพบว่ามีความโดดเด่นในด้านบวกค่อนข้างมาก เช่น เป็นคนขยันทำมาหากิน เป็นคนมีศาสนา เป็นคนที่ไว้ใจได้ เป็นคนดี เป็นผู้เสียสละด้านไสยศาสตร์ และเป็นบุมีบุตราหรือคนพื้นที่ดั้งเดิม นอกจากนี้ยังพบว่าชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมักแสดงมุมมองด้านบวกที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยอย่างต่อเนื่อง ขณะที่มุมมองด้านลบมักจะไม่ถูกแสดงออกให้เห็นหรือหากมีก็เพียงส่วนน้อยเช่นในหมู่เด็กเท่านั้น

เมื่อพิจารณาข้อมูลข้างต้นทั้งหมดจะพบว่า ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สังคม และจิตวิทยา ของกลุ่มชนทั้งสองกลุ่มมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างกัน ข้อมูลที่ได้ชี้ให้เห็นว่าในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์นั้นจะมีความแตกต่างกันในทุกด้าน ส่วนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สังคม และจิตวิทยานั้นจะมีบางอย่างที่เหมือนกันและบางอย่างที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาข้อมูลให้ลึกซึ้งมากขึ้นจะพบว่าโดยพื้นฐานแล้วสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สังคม และจิตวิทยาของชนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน เนื่องจากเป็นวัฒนธรรมของชนทั้งสองกลุ่มเป็นผลผลิตของศาสนาและลักษณะชาติพันธุ์เช่นเดียวกัน ชนทั้งสองกลุ่มไม่ต้องการให้ชนกลุ่มอื่นเรียกขานตนโดยใช้ชื่อชาติพันธุ์อื่น การระบุชื่อเอกลักษณ์ทางสังคมของชนทั้งสองกลุ่มมิใช่สิ่งตายตัวแต่มีความเป็นพลวัตเหมือนกัน และชนทั้งสองกลุ่มต่างถูกมองจากชนกลุ่มอื่นในแง่ลบเหมือนกัน จะเห็นได้ว่าความเหมือนดังกล่าวมักเป็นลักษณะพื้นฐานที่ดำรงอยู่เมื่อชนสองกลุ่มที่มีชาติพันธุ์ต่างกันจะต้องเข้ามาทำการติดต่อสื่อสารกัน แต่สิ่งที่น่าสนใจก็คือ ความแตกต่างที่ค้นพบในการศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สังคม และจิตวิทยามีแกนหลักเดียวกันก็คือ ทั้งประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์

สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สังคม และจิตวิทยาต่างถูกนำไปใช้ในลักษณะที่แตกต่างกัน ขณะที่ข้อมูลจากการศึกษาชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทยมักมีลักษณะในแง่ลบ เช่น มีประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชน ประวัติศาสตร์ดังกล่าวถูกหยิบใช้เพื่อผลประโยชน์บางอย่าง ความแตกต่างทางวัฒนธรรมถูกนำมาสร้างความแตกแยกให้เกิดขึ้นในสังคม เอกลักษณ์ทางสังคมก็มักถูกมองในเชิงลบ แต่สำหรับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในประเทศมาเลเซียแทบไม่พบบันทึกประวัติศาสตร์แห่งความขัดแย้งเกิดขึ้น ขณะเดียวกันกลับพบว่ามียุทธศาสตร์ที่ชี้ให้เห็นถึงความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และประวัติศาสตร์ก็ยังคงถูกใช้ไปเพื่อสร้างความปรองดองระหว่างกัน นอกจากนี้ความแตกต่างทางวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ก็ยังได้รับการยอมรับจากชนกลุ่มอื่น ส่วนทัศนคติของชนกลุ่มอื่นที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยแม้จะมีเชิงลบอยู่บ้างแต่ก็มีทัศนคติที่เป็นเชิงบวกอยู่มากน้อย จึงกล่าวได้ว่าแม้พื้นฐานของสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สังคม และจิตวิทยาจะไม่แตกต่างกัน แต่สิ่งเหล่านี้ถูกใช้ไปในทางที่ต่างกันกล่าวคือ ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทยสภาพแวดล้อมดังกล่าวมักถูกใช้ไปในแง่ลบ แต่ในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซียสภาพแวดล้อมดังกล่าวกลับถูกใช้ไปในเชิงบวกเป็นส่วนใหญ่

ข้อสรุปที่ 2 ผลการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายู

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายู
พฤติกรรมการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูที่ค้นพบจากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์และสังเกตสามารถสกัดเป็นมโนทัศน์ที่อธิบายพฤติกรรมการสื่อสารได้ 36 มโนทัศน์ ได้แก่ การหลีกเลี่ยงการติดต่อสื่อสาร การลดโอกาสการติดต่อสื่อสาร การหลีกเลี่ยงการเข้าร่วมกิจกรรมของชนกลุ่มอื่น การไม่มีโอกาสติดต่อสื่อสาร การดำรงระยะห่าง การนิ่งเฉยหรือเก็บงำความรู้สึก การยืนยันในความแตกต่างของตน การหลีกเลี่ยงจากการเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของชนกลุ่มอื่น การแสดงความไม่พอใจให้เห็น การโจมตีอีกฝ่ายด้วยกำลังหรือวาจา การเบียดเบียนสนทนา การสนทนาในเชิงที่เล่นที่จริง การแสดงการปกป้องชนกลุ่มตนอย่างเป็นนัย การแสดงการปกป้องความเชื่อของชนกลุ่มตนอย่างเป็นนัย การหลีกเลี่ยงการติดต่อสื่อสารในประเด็นละเอียดอ่อน การอธิบายและให้เหตุผลประกอบ การสื่อสารอย่างเปิดเผยจริงใจ การแสดงความเป็นมิตร การเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมและศาสนาของชนกลุ่มอื่นขณะที่อ้างเอกลักษณ์ตนเองไว้ การให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ การพึ่งพาอาศัยกัน การให้ความสนิทสนมกับชนกลุ่มอื่น การกล่าวโจมตีอย่างเป็นนัย

การอธิบายให้เข้าใจและลงโทษหากมีการละเมิด การเน้นจุดร่วม สงวนจุดต่าง การยอมรับและสนับสนุนความคิดเห็นของอีกฝ่าย การแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของชนกลุ่มอื่น การตอบรับการช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ การเข้าไปอยู่ในพื้นที่ทางสังคมของชนกลุ่มอื่น การใช้เอกลักษณ์ของชนกลุ่มอื่นเพื่อปิดบังเอกลักษณ์ของตนเอง การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาของชนกลุ่มอื่น การเข้าร่วมกิจกรรมของชนกลุ่มอื่นโดยโดยละเมิดข้อกฎหมายของชนกลุ่มตน การยอมรับชนกลุ่มอื่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตน การยอมรับชนกลุ่มอื่นเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางศาสนาของชนกลุ่มตน การเชื่อเชิญชนกลุ่มอื่นเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมของชนกลุ่มตน การยืนยันเกมบังคับชนกลุ่มอื่นให้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตน

มโนทัศน์ที่ได้ทั้งหมดเมื่อจำแนกตามวิธีการสื่อสารและผลที่ต้องการจากการสื่อสาร ตามทฤษฎีการสื่อสารวัฒนธรรมร่วมของ Orbe สามารถจัดกลุ่มของพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูได้ 12 กลุ่มพฤติกรรม ได้แก่ การแยกตัวออกจากกันโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การแยกตัวออกจากกันโดยแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การแยกตัวออกจากกันโดยแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก การปรับตัวเข้าหากันโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การปรับตัวเข้าหากันโดยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน การปรับตัวเข้าหากันโดยแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก การผสมกลมกลืนเข้ากับชนกลุ่มอื่นโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การผสมกลมกลืนเข้ากับชนกลุ่มอื่นโดยแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การผสมกลมกลืนโดยแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก การผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนโดยแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนโดยแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายู การศึกษาครั้งนี้ค้นพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายู 6 ปัจจัย ได้แก่ บริบทรอบข้าง คู่สื่อสาร ผู้สื่อสาร ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ประเด็นที่สื่อสารกัน และผลตอบแทนที่ต้องการจากการสื่อสาร โดยทั้ง 6 ปัจจัยดังกล่าว ประกอบด้วย ปัจจัยย่อย ๆ ดังต่อไปนี้ 1.บริบทรอบข้างประกอบด้วย การเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ ความกลัวที่เกิดขึ้นในพื้นที่บุคคลที่อยู่ร่วมในสถานการณ์การสื่อสาร สถานที่ที่ทำการสื่อสาร และการเป็นชนส่วนน้อยหรือชนส่วนใหญ่ในสถานการณ์ 2. คู่สื่อสารประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสารของคู่สื่อสาร พรหมแดนชาติพันธุ์ของคู่สื่อสาร วัยของคู่สื่อสาร และอำนาจของคู่สื่อสาร 3. ผู้สื่อสารประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสารของผู้สื่อสาร พรหมแดนชาติพันธุ์ของผู้สื่อสาร และวัยของผู้สื่อสาร 4. ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ประกอบด้วย ความคุ้นเคยที่มีต่อกัน ความยาวนานของความสัมพันธ์ที่

มีต่อกัน ความยอมรับนับถือที่มีต่อกัน และความเชื่อใจที่มีต่อกัน 5. ประเด็นที่สื่อสารกัน ประกอบด้วย ประเด็นการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับผู้สื่อสารในแง่ลบ และประเด็นการสื่อสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้สื่อสารในแง่ลบ 6. ผลตอบแทนที่ต้องการจากการสื่อสาร ประกอบด้วย ผลตอบแทนในเชิงวัตถุ และผลตอบแทนในเชิงจิตใจ

ข้อสรุปที่ 3 ผลการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย
พฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่ค้นพบจากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์และสังเกต สามารถสกัดเป็นมโนทัศน์ที่อธิบายพฤติกรรมการสื่อสารได้ 35 มโนทัศน์ ได้แก่ การดำรงเอกลักษณ์ของตนเองเฉพาะในหมู่ชนกลุ่มตน การนิ่งเฉยหรือเก็บงำความรู้สึก การดำรงระยะห่าง การแสดงเอกลักษณ์ของชนกลุ่มตนให้ชนกลุ่มอื่นเห็น การยืนยันในเอกลักษณ์ของตนเอง การโจมตีชนกลุ่มอื่นด้วยวาจาหรือกำลัง การสร้างมุมมองเชิงบวก การยืนยันเอกลักษณ์ของตนโดยไม่ได้แสดงออกอย่างชัดเจน การเลี่ยงการติดต่อสื่อสารในประเด็นละเอียดอ่อน การทำให้เรื่องของความแตกต่างเป็นเรื่องที่สื่อสารกันได้ การแสดงจุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนให้ชนกลุ่มอื่นยอมรับ การแสดงความให้เกียรติกัน การแสดงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การอธิบายและให้เหตุผลประกอบ การแสดงออกว่ามีความเข้าใจชนกลุ่มอื่น การใช้วิธีการเรียกร่องทางอ้อม การให้ความสนิทสนมกับชนกลุ่มอื่น การใช้จุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตนเป็นข้อได้เปรียบชนกลุ่มอื่น การแสดงการยอมรับไม่ตรีจิตจากชนกลุ่มอื่น การเป็นส่วนหนึ่งของสังคมของชนกลุ่มอื่นขณะเดียวกันก็อ้างเอกลักษณ์ของตนไว้ การเผชิญหน้า การโจมตีอย่างเป็นนัย การเน้นจุดร่วม สงวนจุดต่าง การปกปิดเอกลักษณ์ของตน การเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในสังคมของชนกลุ่มอื่น การแสดงออกซึ่งเอกลักษณ์ของชนกลุ่มอื่น การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มอื่น การใช้เอกลักษณ์บางอย่างร่วมกับชนกลุ่มอื่น การโจมตีชนกลุ่มตนขณะเดียวกันก็ให้เกียรติชนกลุ่มอื่น การปกปิดเอกลักษณ์ของตนโดยใช้เอกลักษณ์ของชนกลุ่มอื่น การเชื้อเชิญชนกลุ่มอื่นแบบที่เล่นทีจริงให้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตน การยอมรับชนกลุ่มอื่นเข้าเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตน การเชื้อเชิญชนกลุ่มอื่นเข้าเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมทางสังคมของชนกลุ่มตน การแสดงจุดเด่นของชนกลุ่มตนจนชนกลุ่มอื่นยอมรับและผสมกลมกลืนด้วย การชักจูงชนกลุ่มอื่นเข้ามาเป็นชนกลุ่มตน

เมื่อผู้ศึกษานำมโนทัศน์ดังกล่าวมาจัดกลุ่มตามวิธีการสื่อสารและผลที่ต้องการจากการสื่อสารตามทฤษฎีการสื่อสารวัฒนธรรมร่วมของ Orbe เช่นเดียวกับ การศึกษาพฤติกรรมการสื่อสาร

ของชาวไทยเชื้อสายมลายูปรากฏว่า สามารถจัดกลุ่มของพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูได้ 12 กลุ่มพฤติกรรมเช่นเดียวกัน ได้แก่ การแยกตัวออกจากกันโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การแยกตัวออกจากกันโดยแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การแยกตัวออกจากกันโดยแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก การปรับตัวเข้าหากันโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การปรับตัวเข้าหากันโดยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน การปรับตัวเข้าหากันโดยแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก การผสมกลมกลืนเข้ากับชนกลุ่มอื่นโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การผสมกลมกลืนเข้ากับชนกลุ่มอื่นโดยแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การผสมกลมกลืนเข้ากับชนกลุ่มอื่นโดยแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก การผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนโดยแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนโดยแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทย การศึกษาครั้งนี้ค้นพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทย 6 ปัจจัย เช่นเดียวกับที่ค้นพบในการศึกษาชาวไทยเชื้อสายมลายู ได้แก่ บริบทรอบข้าง คู่สื่อสาร ผู้สื่อสาร ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ประเด็นที่สื่อสารกัน และผลตอบแทนที่ต้องการจากการสื่อสาร โดยทั้ง 6 ปัจจัย จะประกอบด้วยปัจจัยย่อย ๆ ดังต่อไปนี้คือ

1. บริบทรอบข้าง ประกอบด้วย การตื่นตัวในเรื่องศาสนาของสังคมชาวมลายูเชื้อสายมลายู การเปลี่ยนแปลงเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับศาสนาในประเทศมาเลเซีย สิ่งที่ทำมาในอดีตซึ่งมีผลเกี่ยวเนื่องกับปัจจุบัน การรับรู้และยอมรับในประวัติศาสตร์ของชาวมลายูเชื้อสายไทย ความเป็นชนส่วนน้อยหรือชนส่วนใหญ่ในสถานการณ์การสื่อสาร และบุคคลที่อยู่ร่วมในสถานการณ์การสื่อสาร
2. คู่สื่อสาร ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสารของคู่สื่อสารพหุวัฒนธรรมแดนชาติพันธุ์ของคู่สื่อสาร วยของคู่สื่อสาร
3. ผู้สื่อสาร ประกอบด้วย ความสามารถในการสื่อสารของผู้สื่อสาร พหุวัฒนธรรมแดนชาติพันธุ์ของผู้สื่อสาร และวยของผู้สื่อสาร
4. ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ประกอบด้วยความยาวนานของความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน และการยอมรับนับถือที่มีต่อกัน
5. ประเด็นที่สื่อสารกัน ประกอบด้วย ประเด็นการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับผู้สื่อสารในแง่ลบ และประเด็นการสื่อสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้สื่อสารในแง่ลบ
6. ผลตอบแทนที่ต้องการจากการสื่อสาร ประกอบด้วย ผลตอบแทนในเชิงวัตถุและผลตอบแทนในเชิงจิตใจ

ข้อสรุปที่ 4 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสื่อสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทย

1. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทย จากการศึกษาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทยค้นพบมโนทัศน์ที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูได้ 36 มโนทัศน์ และมโนทัศน์ที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยได้ 35 มโนทัศน์ เมื่อนำมโนทัศน์ดังกล่าวมาจำแนกตามเกณฑ์วิธีการสื่อสารและผลที่ต้องการจากการสื่อสารของ Orbe ปรากฏว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษาชนสองกลุ่มแสดงภาพรวมที่เหมือนกัน กล่าวคือ ข้อมูลที่ได้สามารถจำแนกเป็นวิธีการสื่อสาร 3 ลักษณะ ได้แก่ การสื่อสารในลักษณะที่ไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน และแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก ขณะเดียวกันก็ค้นพบผลที่ต้องการจากการสื่อสาร 4 ลักษณะ ได้แก่ การแยกตัวออกจากกัน การปรับตัวเข้าหากัน การผสมกลมกลืนกับชนกลุ่มอื่น และการผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตน ดังนั้น พฤติกรรมการสื่อสารของชนทั้งสองกลุ่มจึงจำแนกได้เป็นกลุ่มพฤติกรรม 12 กลุ่มเช่นเดียวกัน ได้แก่ การแยกตัวออกจากกันโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การแยกตัวออกจากกันโดยแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การแยกตัวออกจากกันโดยแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก การปรับตัวเข้าหากันโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การปรับตัวเข้าหากันโดยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจน การปรับตัวเข้าหากันโดยแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก การผสมกลืนเข้ากับชนกลุ่มอื่นโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การผสมกลมกลืนเข้ากับชนกลุ่มอื่นโดยแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การผสมกลมกลืนโดยแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก การผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนโดยแสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน การผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนโดยแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ได้จากการศึกษาชี้ให้เห็นสิ่งที่แตกต่างกันในพฤติกรรมการสื่อสารของชนสองกลุ่มก็คือ มโนทัศน์ที่อธิบายพฤติกรรมการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูที่มีต่อชาวไทยเชื้อสายไทยแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศการสื่อสารในด้านลบเป็นส่วนใหญ่ แต่มโนทัศน์ที่อธิบายพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมลายูเชื้อสายไทยที่ค้นพบกลับแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศการสื่อสารในแง่บวกมากกว่า อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาให้ละเอียดจะพบว่าพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในลักษณะที่เป็นการผสมกลมกลืนเข้ากับชนกลุ่มอื่น และผสม

กลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนของกลุ่มชนทั้งสองกลุ่มจะไม่มี ความแตกต่างกันมากนัก แต่พฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะที่เป็นการแยกตัวออกจากกันและปรับตัวเข้าหากันนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างจะเกิดจากพฤติกรรมการผสมกลมกลืนเข้ากับชนกลุ่มอื่นหรือผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนเป็นพฤติกรรมการสื่อสารที่แสดงออกเมื่อทั้งสองฝ่ายต่างมีความยอมรับต่อกันมากจนสามารถโน้มตัวเข้าหากันได้ ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมในสองพื้นที่ในสองประเด็นดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกัน แต่เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะปรับตัวเข้าหากันและแยกตัวออกจากกันจะพบว่ามี ความแตกต่างกัน เนื่องจากทั้งพฤติกรรมการปรับตัวและการแยกตัวออกจากกันมักเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความไม่ลงรอยกันในบางสิ่งบางอย่าง

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะปรับตัวเข้าหากันจะเห็นได้ว่า ขณะที่ชาวไทยเชื้อสายมลายูมีพฤติกรรมการสื่อสารที่พยายามปรับตัวเข้าหากันในเชิงรักษาสายสัมพันธ์ภายใต้สถานการณ์ไม่สงบในพื้นที่ แต่ชาวมลายูเชื้อสายไทยกลับแสดงการปรับตัวเข้าหากันในเชิงเพิ่มความสัมพันธ์อันดีให้มากยิ่งขึ้น หรือกล่าวได้ว่าขณะที่ชาวไทยเชื้อสายมลายูทำการสื่อสารกับชาวไทยเชื้อสายไทยเพื่อพยายามปรับความเข้าใจกัน แต่ชาวมลายูเชื้อสายไทยกลับทำการสื่อสารกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูเพื่อเพิ่มพูนความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สิ่งนี้น่าจะเกิดจากประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ สภาพแวดล้อม ทางวัฒนธรรม สังคม และจิตวิทยาของชาวไทยเชื้อสายมลายูเต็มไปด้วยเรื่องราวในแง่ลบ และยิ่งถูกตอกย้ำมากขึ้นเมื่อเกิดเหตุการณ์ไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ขณะที่ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ และสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ของชาวมลายูเชื้อสายไทย นอกจากจะไม่มีเรื่องราวของความขัดแย้งรุนแรงระหว่างกันเกิดขึ้นแล้ว ยังเต็มไปด้วยเรื่องราวที่ก่อให้เกิดความสามัคคีปรองดองระหว่างกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการแยกตัวออกจากกันของชนทั้งสองกลุ่ม จะพบว่าชาวมลายูเชื้อสายไทยแสดงการแยกตัวออกจากชาวมลายูเชื้อสายมลายูเมื่อต้องมีการติดต่อสื่อสารในเรื่องศาสนาและวัฒนธรรมเท่านั้น แต่สำหรับชาวไทยเชื้อสายมลายูแล้วการแสดงพฤติกรรมการแยกตัวออกจากชาวไทยเชื้อสายไทยนอกจากจะด้วยเหตุผลทางศาสนาและวัฒนธรรมแล้ว ยังมีเหตุผลที่เกี่ยวกับเรื่องของอำนาจของคู่สื่อสารที่มีเหนือกว่าของข้าราชการไทย และผลกระทบจากเหตุการณ์ไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่อีกด้วย พฤติกรรมการสื่อสารเช่นนี้จึงเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ตอกย้ำว่าสภาพแวดล้อมในการสื่อสารที่ไม่ค่อยดีเช่นนี้ส่งผลให้ชาวไทยเชื้อสายมลายูแสดงพฤติกรรมการสื่อสารในเชิงแยกตัวออกจากกันมากกว่าชาวมลายูเชื้อสายไทย

2. การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายู และชาวมลายูเชื้อสายไทย เมื่อทำการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร

ของชนทั้งสองกลุ่มจะพบว่า ปัจจัยหลักหรือเกณฑ์หัวเรื่องหลักที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชนทั้งสองกลุ่มมีความเหมือนกัน กล่าวคือ ประกอบด้วย 6 ปัจจัยเช่นเดียวกัน ได้แก่ บริบทรอบข้าง คู่สื่อสาร ผู้สื่อสาร ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ประเด็นที่สื่อสารกัน และผลตอบแทนที่ได้จากการสื่อสาร อย่างไรก็ตามในปัจจัยย่อยที่เป็นรายละเอียดของแต่ละปัจจัยหลักนั้นจะมีความแตกต่างกันอยู่พอสมควร ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทรอบข้างในการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายู ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ การเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ ความกลัวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ บุคคลที่อยู่ร่วมในสถานการณ์การสื่อสาร สถานที่ที่ทำการสื่อสาร และการเป็นชนส่วนน้อยหรือชนส่วนใหญ่ในสถานการณ์การสื่อสาร ส่วนบริบทรอบข้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยจะประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ การตื่นตัวในเรื่องศาสนาของชาวมลายูเชื้อสายมลายู การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับกฎหมายทางศาสนาในประเทศมาเลเซีย สิ่งที่ทำมาในอดีตซึ่งมีผลเกี่ยวเนื่องกับปัจจุบัน การรับรู้และยอมรับในประวัติศาสตร์ของชาวมลายูเชื้อสายไทย ความเป็นชนส่วนน้อยหรือชนส่วนใหญ่ในสถานการณ์การสื่อสาร และบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์การสื่อสาร จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทรอบข้างในการสื่อสารของชนทั้งสองกลุ่มมีเพียง 2 ปัจจัยที่เหมือนกันก็คือ ความเป็นชนส่วนน้อยหรือส่วนใหญ่ในสถานการณ์การสื่อสาร และบุคคลที่อยู่ร่วมในสถานการณ์การสื่อสาร ส่วนปัจจัยที่เหลือมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ความแตกต่างสำคัญของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชนทั้งสองกลุ่มก็คือพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูได้รับผลกระทบจากบริบทรอบข้างที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งและความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ และมีเพียงบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและศาสนา ซึ่งแทบทั้งหมดเป็นปัจจัยที่มีผลเชิงลบต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูที่มีต่อชาวไทยเชื้อสายไทย ในขณะที่พฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยได้รับผลกระทบจากบริบทรอบข้างที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างทางศาสนาและวัฒนธรรมเท่านั้น ซึ่งแม้บางส่วนจะส่งผลกระทบในเชิงลบ แต่ก็มีส่วนที่ส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยที่มีต่อชาวมลายูเชื้อสายมลายู

ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคู่สื่อสารของชนทั้งสองกลุ่มที่เหมือนกัน ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารของคู่สื่อสาร พรหมแดนชาติพันธุ์ของคู่สื่อสาร และวัยของคู่สื่อสาร ขณะที่ปัจจัยที่แตกต่างกันคือ คุณสมบัติของคู่สื่อสาร เนื่องจากการศึกษาพบว่าคุณสมบัติของคู่สื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูยังมีปัจจัยด้านอำนาจของคู่สื่อสารประกอบด้วย แต่ไม่พบคุณสมบัตินี้ดังกล่าวในตัวคู่สื่อสารของชาวมลายูเชื้อสายไทย นอกจากนี้ยังพบว่าแม้จะมีปัจจัยย่อยที่เหมือนกันถึงสาม

ปัจจัยแต่ในรายละเอียดของแต่ละปัจจัยย่อยก็มีบางสิ่งบางอย่างที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ความสามารถในการสื่อสารของคู่สื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูคือ ความสามารถในการใช้ภาษามลายูและความสามารถในการเข้าใจวิถีชีวิตและบทบัญญัติทางศาสนาอิสลาม ส่วนความสามารถของคู่สื่อสารของชาวมลายูเชื้อสายมลายู คือ ความสามารถในการใช้ภาษาไทยของชาวมลายูเชื้อสายมลายูและความรู้หรือความเป็นคนใจกว้างหรือเปิดใจรับความแตกต่างของชาวมลายูเชื้อสายมลายู ส่วนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพรมแดนชาติพันธุ์ของคู่สื่อสารพบว่า เส้นพรมแดนชาติพันธุ์ที่ชัดเจนของกลุ่มคนที่ศึกษาทั้งสองกลุ่ม ก็คือ เส้นพรมแดนทางศาสนาและวัฒนธรรม ความแตกต่างที่ค้นพบ ก็คือ ขณะที่เส้นพรมแดนชาติพันธุ์ของคู่สื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูซึ่งเป็นชาวไทยเชื้อสายไทยมีลักษณะค่อนข้างยืดหยุ่นทำให้สามารถผสมกลมกลืนเข้ากับชาวไทยเชื้อสายมลายูได้ง่ายกว่าให้ชาวไทยเชื้อสายมลายูผสมกลมกลืนเข้ากับชนกลุ่มตน แต่เมื่อพิจารณาคู่สื่อสารของชาวมลายูเชื้อสายไทยพบว่าเส้นพรมแดนชาติพันธุ์ของคู่สื่อสารซึ่งนับถือศาสนาอิสลามดูจะมีความเข้มข้นมากกว่าของชาวมลายูเชื้อสายไทย ส่งผลให้ชนทั้งสองกลุ่มมีระยะห่างมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมและศาสนา ส่วนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัยของคู่สื่อสารพบว่ามีสิ่งที่เหมือนกัน ก็คือ ในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเมื่อเป็นประเด็นการสื่อสารในแง่ลบอายุหรือวัยของคู่สื่อสารและผู้สื่อสารมักส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ในลักษณะที่ว่ายิ่งผู้สื่อสารและผู้สื่อสารมีอายุน้อยเท่าไรโอกาสที่จะแสดงความก้าวร้าวต่อกันยังมีมากเท่านั้น

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สื่อสารพบว่าประกอบด้วย 3 ปัจจัยย่อยที่เหมือนกัน คือ ความสามารถในการสื่อสารของผู้สื่อสาร พรมแดนชาติพันธุ์ของผู้สื่อสาร และวัยของผู้สื่อสาร แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดของแต่ละปัจจัยจะพบว่ามีบางอย่างที่แตกต่างกัน เนื่องจากความสามารถทางด้านการใช้ภาษาไทยของชาวไทยเชื้อสายมลายูที่มีน้อยทำให้ส่งผลในเชิงลบต่อการติดต่อสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมกับชาวไทยเชื้อสายไทย ขณะที่ความสามารถทางด้านภาษามลายูของชาวไทยเชื้อสายมลายูที่มีค่อนข้างมาก และมักส่งผลกระทบเชิงบวกในการติดต่อสื่อสารกับชาวมลายูเชื้อสายมลายู นอกจากนี้ชาวมลายูเชื้อสายไทยมีความสามารถในด้านอื่นอีกที่สามารถทำให้ชาวมลายูเชื้อสายมลายูยอมรับหรือเรียกได้ว่าเป็นความสามารถในเชิงบวก ได้แก่ การมีจุดเด่นทางเอกลักษณ์ของตน นิสัยที่เป็นมิตร และความเข้าใจในเรื่องศาสนาอิสลาม ซึ่งล้วนส่งผลกระทบเชิงบวกต่อพฤติกรรมสื่อสารที่มีต่อชาวมลายูเชื้อสายมลายูทั้งสิ้น ในส่วนพรมแดนชาติพันธุ์ของผู้สื่อสารพบว่า พรมแดนชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูค่อนข้างเข้มข้นหรือมีข้อจำกัดมากมาย ส่งผลให้ชาวไทยเชื้อสายมลายูมักหลีกเลี่ยงเมื่อต้องเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอื่น ขณะที่พรมแดนชาติพันธุ์ของชาวมลายูเชื้อสายไทยนั้นค่อนข้างยืดหยุ่นและมักมี

ข้อจำกัดน้อยกว่าของชาวไทยเชื้อสายมลายู ทำให้พรมแดนชาติพันธุ์ของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยส่งผลกระทบไม่มากต่อความสัมพันธ์ที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู อย่างไรก็ตามการศึกษาพบว่าความเข้มข้นของเส้นพรมแดนแท้ที่จริงแล้วมิได้มีความสำคัญเท่ากับลักษณะการเลือกหยิบใช้ข้อดีจากเส้นพรมแดนชาติพันธุ์ หรือกล่าวได้ว่าการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่ราบรื่นนั้นมิได้เกิดจากการที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดต้องโน้มตัวเข้าหาอีกฝ่ายหนึ่ง หากแต่เกิดจากต่างฝ่ายต่างมีความเข้าใจและใช้เส้นพรมแดนชาติพันธุ์ในเชิงบวกมากกว่า ส่วนประเด็นเกี่ยวกับอายุหรือวัยของผู้สื่อสารพบว่า อายุหรือวัยของผู้สื่อสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของคนที่ศึกษาทั้งสองกลุ่ม นั่นคือ หากผู้สื่อสารมีอายุน้อยปฏิกริยาที่มีต่อคู่สื่อสารมักมีแนวโน้มที่จะแสดงความก้าวร้าวออกมาชัดเจนมากกว่าผู้สื่อสารที่มีอายุมาก

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ค้นพบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ที่มีต่อกันของชาวไทยเชื้อสายมลายู 4 ลักษณะ ได้แก่ ความคุ้นเคยที่มีต่อกัน ความยาวนานของความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ความยอมรับนับถือที่มีต่อกัน และความเชื่อใจที่มีต่อกัน แต่สำหรับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยค้นพบเพียง 2 ลักษณะ คือ ความยาวนานของความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน และการยอมรับนับถือที่มีต่อกัน ซึ่งทั้ง 2 ลักษณะก็เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะเดียวกันกับข้อมูลที่ค้นพบจากชาวไทยเชื้อสายมลายู ในส่วนของความคุ้นเคยที่มีต่อกันและความเชื่อใจที่มีต่อกันเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายู ขณะที่ไม่พบว่ามียิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย อย่างไรก็ตามลักษณะการยอมรับนับถือกันที่เกิดขึ้นกับชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยยังมีความแตกต่างกัน นั่นคือ การแสดงออกการยอมรับนับถือที่มีต่อกันระหว่างชาวไทยเชื้อสายมลายูกับชาวไทยเชื้อสายไทยมักเป็นการแสดงความสัมพันธ์ในเชิงปัจเจกบุคคลหรือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากกว่า แต่การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูนั้นจะมีทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือในระดับปัจเจกบุคคล และการยอมรับนับถือในระดับกลุ่ม

เมื่อพิจารณาปัจจัยเกี่ยวกับประเด็นที่สื่อสารกันพบว่า ประเด็นที่สื่อสารกันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของทั้งชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย โดยสามารถจำแนกประเด็นที่สื่อสารกันออกเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ ประเด็นสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับผู้สื่อสารในแง่ลบและประเด็นสื่อสารที่ไม่เกี่ยวข้องกับผู้สื่อสารในแง่ลบ ข้อมูลชี้ให้เห็นความเหมือนกันของพฤติกรรมการสื่อสารของทั้งสองกลุ่ม ก็คือ เมื่อใดก็ตามที่ประเด็นสนทนาเป็นประเด็นเชิงลบ คนทั้งสองกลุ่มมักจะแสดงออกในลักษณะที่พยายามปรับตัวเข้าหากันหรือแยกตัวออกจากกันจากชนกลุ่มอื่น แต่เมื่อใดก็ตามที่ประเด็นที่สื่อสารกันมิได้เป็นประเด็นในแง่ลบ ก็มีแนวโน้มอย่างยิ่งที่ชนทั้งสองกลุ่มจะแสดงพฤติกรรมผสมกลมกลืนกับชนกลุ่มอื่น

ส่วนการพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลตอบแทนที่ต้องการจากการสื่อสารพบว่า ผลตอบแทนที่ชนทั้งสองกลุ่มต้องการจากการสื่อสารมีลักษณะเหมือนกันซึ่งสามารถจำแนกได้ 2 ลักษณะ คือ ผลตอบแทนเชิงวัตถุและผลตอบแทนเชิงจิตใจ

อภิปรายผล

ในหัวข้อนี้ผู้ศึกษาจะทำการอภิปรายผลเรียงลำดับตามข้อสรุปที่ค้นพบที่ตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้ โดยเริ่มจากประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สังคม และจิตวิทยา พฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทย และข้อค้นพบที่ได้จากการเปรียบเทียบข้อมูลจากการศึกษาในสองพื้นที่ โดยการอธิบายดังกล่าวจะนำไปพร้อม ๆ กับการนำสภาพองค์ความรู้ปัจจุบันมาเทียบเคียงเพื่อทำให้มองเห็นตำแหน่งของข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ในพื้นที่ขององค์ความรู้ปัจจุบันได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทย

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าประวัติศาสตร์ในประเทศไทยและในประเทศมาเลเซียมีความแตกต่างกันอย่างมาก เนื่องจากการบันทึกประวัติศาสตร์และการหยิบใช้ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยมักเป็นไปในด้านลบ แต่ในรัฐกลันตันประเทศมาเลเซียเป็นไปในด้านบวก แม้ว่าในความเป็นจริงเรื่องราวประวัติศาสตร์ในประเทศไทยมิได้มีเพียงด้านลบเพียงอย่างเดียว และเรื่องราวประวัติศาสตร์ในประเทศมาเลเซียมิได้มีเพียงด้านบวกเท่านั้น เมื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาพิจารณาร่วมกับแนวคิดการขัดเกลาทางสังคมจะพบว่า ในประเทศมาเลเซียทั้งระบบการศึกษาและครอบครัวของชาวมลายูเชื้อสายไทยต่างร่วมกันขัดเกลาให้ชาวมลายูเชื้อสายไทยที่เกิดในรัฐกลันตันเติบโตมาด้วยความเข้าใจทั้งเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของตนเองและประวัติศาสตร์แห่งชาติมาเลเซีย นอกจากนี้ยังพบว่าประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวมลายูเชื้อสายไทยกับประวัติศาสตร์แห่งชาติของมาเลเซียแม้มีบางส่วนไม่สอดคล้องต้องกันแต่ก็ถูกนำมาเปิดเผยและทำความเข้าใจจากหลายภาคส่วน สิ่งนี้ยิ่งทำให้สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และสถาบันอื่น ๆ ในฐานะที่เป็น ‘ตัวแทน’ ในการขัดเกลาทางสังคมมีพลังมากขึ้นในการที่จะเป็นเครื่องมือในการขัดเกลาให้เยาวชนชาวมลายูเชื้อสายไทยให้พร้อมที่จะอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมได้อย่างไม่ลำบาก แต่เมื่อมองกลับมาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย

จะพบว่าประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูกลับเป็นประวัติศาสตร์ปกปิดที่น้อยคนนักจะรับรู้เรื่องราวเหล่านั้น ทำให้สถาบันครอบครัวส่วนใหญ่ก็ไม่มี ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของตนเองอย่างชัดเจน ขณะที่สถาบันการศึกษาเช่นโรงเรียนสามัญและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็สอนแต่เพียงประวัติศาสตร์ชาติไทย ที่ค่อนข้างจะไม่ลงรอยกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายู สิ่งนี้ทำให้สถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษาไม่สามารถทำหน้าที่ในการเป็นตัวแทนในการขัดกลางทางสังคมให้กับเยาวชนชาวไทยเชื้อสายมลายูที่กำลังจะเติบโตมาในสังคมที่ประวัติศาสตร์แห่งชาติขัดแย้งกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของตนเองได้ นอกจากนี้ตัวแทนในการขัดกลางทางสังคมอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อมวลชนก็มักนำเสนอภาพของความขัดแย้งรุนแรงระหว่างชาติพันธุ์อยู่เสมอ เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากสองประเทศทำให้เห็นว่าแนวทางหนึ่งในการทำให้เรื่องของประวัติศาสตร์เป็นเรื่องที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชนทั้งยังส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็คือการเลิกปกปิดประวัติศาสตร์ ขณะเดียวกันก็ต้องร่วมกันทำความเข้าใจประวัติศาสตร์ที่ไม่ลงรอยดังกล่าว และท้ายที่สุดก็ใช้สถาบันครอบครัวโรงเรียน สื่อมวลชน สถาบันศาสนา ฯลฯ ในการช่วยกันทำหน้าที่ขัดกลางทางสังคม โดยหยิบใช้ส่วนดีของประวัติศาสตร์ให้มากขึ้นเพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจและสันติ

สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและจิตวิทยาของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเซียเชื้อสายไทย

การศึกษาครั้งนี้พบว่าเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวมลายูเซียเชื้อสายไทยมักถูกนำไปใช้เพื่อสร้างความปรองดองระหว่างกลุ่มชน ขณะที่เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูมักถูกนำไปใช้ใช้เพื่อการแบ่งเขาแบ่งเรา นอกจากนี้ยังพบว่าภาพลักษณ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูมักถูกมองในแง่ลบ ทั้งในช่วงเวลาที่ยังไม่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ และช่วงที่เกิดเหตุการณ์ไม่สงบ ขณะที่ภาพลักษณ์ของชาวมลายูเซียเชื้อสายไทยแม้จะมีภาพลักษณ์ด้านลบอยู่บ้าง แต่ก็มีภาพลักษณ์ในด้านบวกมิใช่น้อย หากมองทั้งสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและจิตวิทยาของชนทั้งสองกลุ่มผ่านแนวคิดกระจกสะท้อนตัวตนของ Cooley ซึ่งเป็นรากเหง้าของแนวคิดการขัดกลางทางสังคมจะพบว่า สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและจิตวิทยาในประเทศไทยกำลังสะท้อนภาพในเชิงลบต่อความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยเชื้อสายมลายูกับชาวไทยเชื้อสายไทยและรัฐไทย ขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมและจิตวิทยาในประเทศมาเลเซียก็กำลังสะท้อนภาพในเชิงบวกระหว่างชาวมลายูเซียเชื้อสายไทยกับชาวมลายูเซียเชื้อสายมลายูและรัฐบาลมาเลเซีย ตามแนวคิดของ Cooley แล้วกระจกสะท้อนบานนี้อาจสะท้อนภาพในเชิงลบหรือบวกก็

ได้ อาจสะท้อนภาพที่ตรงไปตรงมาหรืออาจสะท้อนภาพที่บิดเบี้ยว แต่สิ่งที่น่าสนใจก็คือ กระเจกสะท้อนบานนี้สะท้อนภาพที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทยที่พบว่าบรรยากาศในการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูส่วนใหญ่มีลักษณะในเชิงลบ ขณะที่บรรยากาศการสื่อสารของชาวมลายูเชื้อสายไทยส่วนใหญ่มีลักษณะที่เป็นเชิงบวก หรือกล่าวได้ว่าข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารของชนทั้งสองกลุ่มเป็นสิ่งที่ยืนยันถึงสภาพแวดล้อมทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและจิตวิทยาที่แตกต่างกันของชนทั้งสองกลุ่มได้เป็นอย่างดี

สภาพแวดล้อมทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทย

การศึกษาสภาพแวดล้อมทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายมลายูพบว่า เอกลักษณะทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายมลายูซึ่งก็คือ ความเป็นคนมลายูแทบไม่มีที่ยืนอยู่ในสังคมไทย ทั้งในลักษณะเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และยังขัดแย้งกับเอกลักษณ์ความเป็นไทยที่ถูกใช้เป็นแก่นของเอกลักษณ์ความเป็นชาติไทย แต่เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้จากทางฝั่งประเทศมาเลเซียพบว่า ความเป็นไทยของชาวมลายูเชื้อสายไทยมีที่ยืนอยู่ในสังคมมาเลเซียอย่างชัดเจน นอกจากนี้เอกลักษณ์บางอย่างของชาวมลายูเชื้อสายไทยก็ยังสอดคล้องต้องกันกับเอกลักษณ์ของความเป็นชาติมาเลเซีย เช่น การเป็นบุมิบุตร สิ่งเหล่านี้ทำให้ความเป็นไทยค่อนข้างได้รับการยอมรับจากสังคมมาเลเซีย เมื่อพิจารณาข้อมูลที่ค้นพบกับแนวคิดของ David Brown ที่จำแนกชาติออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ชาติในเชิงการเมือง (political nation) และชาติในเชิงวัฒนธรรม (cultural nation) จะพบว่าความเป็นชาติของทั้งประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมีลักษณะผสมผสานกันระหว่างชาติในเชิงการเมืองและชาติในเชิงวัฒนธรรม แต่หากพิจารณาให้ละเอียดจากข้อมูลที่ค้นพบจะเห็นได้ว่าประเทศมาเลเซียมีลักษณะของความเป็นชาติในเชิงการเมืองมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยที่มีลักษณะของความเป็นชาติในเชิงวัฒนธรรมมากกว่า แม้ในประเทศมาเลเซียชาวมลายูเชื้อสายมลายูจะมีจำนวนมากกว่าชาวมลายูเชื้อสายอื่น และมีอิทธิพลด้านการเมืองรวมทั้งสิทธิในด้านต่าง ๆ มากกว่าชาวมลายูเชื้อสายอื่น แต่สังคมมาเลเซียก็ยังยืนยันในความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่เปิดโอกาสให้กลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างมีที่ยืนในสังคม ขณะเดียวกันก็ยังมีแนวคิดการอยู่ร่วมกันอย่างแบ่งปันและร่วมกันทำงานเพื่อชาติที่เป็นจุดรวมของชาวมลายูเชื้อสายไทย ปัจจุบันที่กล่าวมาทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างชาวมลายูเชื้อสายไทยกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูมีลักษณะค่อนข้างดี ขณะที่ในประเทศไทยแม้รัฐจะพยายามให้สิทธิแก่

พลเมืองในชาติเท่าเทียมกันในทุกพื้นที่ แต่ประเทศไทยก็ได้เป็นพหุสังคมอย่างแท้จริงเนื่องจากเอกลักษณ์ของความเป็นไทยก็มีศูนย์รวมอยู่ในส่วนกลางของประเทศ ซึ่งยังคงครอบงำและต่อต้านเอกลักษณ์ทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายมลายูอยู่ในหลายรูปแบบ หรือกล่าวได้ความเป็นชาตินิยมไทยและจิตสำนึกชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูค่อนข้างไม่ลงรอยกัน ข้อมูลที่ได้ต่อยอดสมมติฐานของ Brown ที่ว่าความเป็นชาติในเชิงการเมืองเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งประกอบด้วยชุมชนหลากหลายชุมชนที่มีความรู้สึกทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน

พฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเซีย **เชื้อสายไทย**

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเซียเชื้อสายไทยแสดงภาพรวมที่เหมือนกัน กล่าวคือ สามารถจำแนกตามเกณฑ์วิธีการสื่อสารได้ 3 ลักษณะคือ การสื่อสารในลักษณะที่ไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน และการแสดงออกให้เห็นชัดเจนเป็นอย่างมาก ขณะเดียวกันก็ค้นพบว่าชนทั้งสองกลุ่มมีผลที่ต้องการจากการสื่อ 4 ลักษณะเช่นเดียวกัน ได้แก่ การแยกตัวออกจากกัน การปรับตัวเข้าหากัน การผสมกลมกลืนกับชนกลุ่มอื่น และการผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตน ดังนั้น พฤติกรรมการสื่อสารของชนทั้งสองกลุ่มจึงจำแนกได้เป็นกลุ่มพฤติกรรม 12 กลุ่มพฤติกรรม เช่นเดียวกัน เมื่อนำกลุ่มพฤติกรรมดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับทฤษฎีการสื่อสารวัฒนธรรมร่วม ของ Orbe ก็พบความแตกต่างบางประการ เนื่องจากงานศึกษาของ Orbe ค้นพบว่า มีผลที่ต้องการจากการสื่อสารใน 3 ลักษณะเท่านั้น คือ การแยกตัวออกจากกัน การปรับตัวเข้าหากัน และการผสมกลมกลืนกับชนกลุ่มอื่น แต่ไม่พบว่ามีผลการผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตน สิ่งนี้น่าจะเกิดขึ้นเนื่องจากงานศึกษาของ Orbe เป็นการศึกษาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชนส่วนน้อย เช่น เกย์ สตรี ชนผิวดำ ในสังคมเมืองของประเทศทางตะวันตกซึ่งมีลักษณะสังคมที่เป็นปัจเจกนิยมมากกว่าการศึกษาครั้งนี้ที่เป็นการศึกษาในท้องถิ่นชนบท ที่ทั้งชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเซียเชื้อสายไทยต่างมีความเป็นปึกแผ่นของกลุ่มชนค่อนข้างสูง ทั้งยังเป็นสังคมที่มีลักษณะเป็นกลุ่มนิยมค่อนข้างสูง ดังนั้น ความเป็นปึกแผ่นของกลุ่มที่มีสูงดังกล่าวน่าจะเป็นเหตุผลให้กลุ่มชนทั้งสองกลุ่มมีความสามารถในการแสดงการผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนได้

แม้ว่าลักษณะของพฤติกรรมเมื่อเปรียบเทียบตามตารางความโน้มเอียงทางการสื่อสาร¹ จะแสดงให้เห็นความคล้ายคลึงกันของการแสดงพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม กล่าวคือ หากชาวไทยเชื้อสายมลายูแสดงพฤติกรรมการแยกตัวออกจากกันโดยไม่แสดงออกให้เห็นอย่างชัดเจน ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยก็มีการแสดงพฤติกรรมดังกล่าวเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดของลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกแล้วจะพบว่าในทัศนคติที่อธิบายพฤติกรรมการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูที่มีต่อชาวไทยเชื้อสายไทยแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศการสื่อสารในด้านการลบเป็นส่วนใหญ่ แต่ในทัศนคติที่อธิบายพฤติกรรมการสื่อสารของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่ค้นพบกลับแสดงให้เห็นถึงบรรยากาศการสื่อสารในแง่บวกมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพฤติกรรมการสื่อสารที่มีลักษณะแยกตัวออกจากกันและปรับตัวเข้าหากัน หรือหากเปรียบเทียบความโน้มเอียงทางการสื่อสารของชนทั้งสองกลุ่มกับละครสามารถกล่าวได้ว่า ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาชนสองกลุ่มมีโครงเรื่องหลักที่เหมือนกันแต่จะมีโครงเรื่องรองที่แตกต่างกัน ซึ่งโครงเรื่องรองดังกล่าวส่วนใหญ่เกิดจากบริบทของการสื่อสารที่แตกต่างกัน เนื่องจากในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทยแวดล้อมไปด้วยบรรยากาศแห่งความรุนแรง (เหตุการณ์ไม่สงบในพื้นที่) หรือในอดีตก็เป็นบรรยากาศแห่งความขัดแย้ง แต่ในประเทศมาเลเซียนอกจากจะไม่มีบรรยากาศแห่งความรุนแรงเกิดขึ้นแล้ว บรรยากาศแห่งความขัดแย้งก็ยังคงมีเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ขณะเดียวกันกลับเต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งความปรองดองสามัคคีกัน แต่หากตัดบรรยากาศที่แตกต่างกันออกไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสื่อสารในลักษณะที่เป็นการผสมกลมกลืนกับชนกลุ่มอื่น และการผสมกลมกลืนชนกลุ่มอื่นเข้ากับชนกลุ่มตนเองเห็นว่าพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชนทั้งสองกลุ่มมีทั้งโครงเรื่องหลักโครงเรื่องรองที่คล้ายกันมาก สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าข้อค้นพบเกี่ยวกับพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้โดยรวมแล้วมีความสอดคล้องต้องกันพอสมควรจนน่าจะเป็นองค์ความรู้ที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชนส่วนน้อยของสังคมได้ค่อนข้างครอบคลุม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ค้นพบว่ามี 6 ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยประกอบด้วย บริบทรอบข้าง

¹ ดังที่แสดงในตารางที่ 5.1 และ 6.1

คู่สื่อสาร ผู้สื่อสาร ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน ประเด็นที่สื่อสารกัน และผลตอบแทนที่ได้จากการสื่อสาร แต่ในรายละเอียดที่เป็นปัจจัยย่อย ๆ ภายในปัจจัยหลักจะมีความแตกต่างกันอยู่พอสมควร โดยปัจจัยที่มีความแตกต่างกันค่อนข้างชัดเจน ได้แก่ บริบทรอบข้าง คู่สื่อสาร และความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน เนื่องจากบริบทรอบข้างในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูเกิดจากเหตุการณ์ไม่สงบเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งส่งผลในเชิงลบต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชน แต่บริบทรอบข้างในการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวมลายูเชื้อสายไทยไม่ได้เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งหรือความรุนแรงเลย และแม้ว่าจะมีบริบทรอบข้างที่เป็นแง่ลบอยู่บ้างแต่ก็มีบริบทรอบข้างที่เป็นเชิงบวกอยู่พอสมควร เช่น สิ่งที่ทำมาในอดีตซึ่งมีผลเกี่ยวเนื่องกับปัจจุบัน การรับรู้และยอมรับในประวัติศาสตร์ของชาวมลายูเชื้อสายไทย ส่วนคู่สื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูก็ยังมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของอำนาจที่มีมากกว่า ขณะที่คู่สื่อสารของชาวมลายูเชื้อสายไทยแม้จะเป็นชนส่วนใหญ่ของสังคมแต่ก็ไม่มีปัจจัยเรื่องของอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้อง และสุดท้ายปัจจัยด้านความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน สำหรับชาวไทยเชื้อสายมลายูแล้วมีปัจจัยย่อยที่จำเป็นสำหรับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่เพิ่มมากขึ้นคือ ความเชื่อใจที่มีต่อกัน เนื่องจากปัจจุบันเป็นช่วงเวลาที่มีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้นเสมอทำให้ชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่สร้างกลไกปรับตัวที่ใช้สำหรับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของเหตุการณ์ไม่สงบ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านชาวไทยเชื้อสายไทยได้เช่นเดิม ทำให้ความเชื่อใจที่มีต่อกันเป็นปัจจัยย่อยที่สำคัญในปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างชาวไทยเชื้อสายมลายูกับชาวไทยเชื้อสายไทย จะเห็นได้ว่าความแตกต่างที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถจำแนกเป็นสองส่วนด้วยกัน กล่าวคือ เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่และเกิดจากอำนาจที่มีมากกว่าของเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่นั่นหน้าที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมสื่อสารส่วนใหญ่เกิดจากความไม่สงบในพื้นที่มากกว่าอำนาจที่มีของเจ้าหน้าที่รัฐ ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชนทั้งสองกลุ่มมีลักษณะค่อนข้างใกล้เคียงกัน

เมื่อนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่ได้จากการศึกษาสองกลุ่มชนในสองพื้นที่มาเปรียบเทียบกับข้อค้นพบของ Orbe จะเห็นได้ว่ามีทั้งปัจจัยที่เหมือนกันและแตกต่างกัน เนื่องจากการศึกษาของ Orbe ค้นพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม 6 ปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ 1. ผลที่ต้องการ 2. ประสบการณ์ชีวิต 3. ความสามารถ 4. บริบทรอบข้าง 5. สิ่งที่ได้มาและสิ่งที่เสียไป 6. วิธีการสื่อสาร ขณะที่การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ค้นพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม 6 ปัจจัย คือ 1. บริบทรอบข้าง 2. คู่สื่อสาร 3. ผู้สื่อสาร 4. ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน 5. ประเด็นที่สื่อสารกัน และ 6. ผลตอบแทนที่ได้จากการสื่อสาร และอีก 2 ปัจจัยที่ได้นำมาเป็นเกณฑ์ในการอธิบายพฤติกรรมสื่อสาร

ระหว่างวัฒนธรรม คือ 1. วิธีการสื่อสาร และ 2. ผลที่ต้องการจากการสื่อสาร ซึ่งในที่นี่มิได้นับรวมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม แต่ถูกจัดอยู่ในส่วนของคำอธิบายพฤติกรรมการสื่อสารมากกว่า

เมื่อพิจารณาที่ละปัจจัยจะพบว่าปัจจัยที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน ได้แก่ วิธีการสื่อสาร ผลที่ต้องการจากการสื่อสาร บริบทของการสื่อสาร สิ่งที่มาและสิ่งที่เสียไป ทั้งยังพบว่า มีบางปัจจัยที่ Orbe มองว่าเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม แต่การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่าปัจจัยรอง ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร โดยผู้ศึกษามองว่าความสามารถในการสื่อสารน่าจะเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้สื่อสารและคู่สื่อสารมากกว่า

ในส่วนของปัจจัยที่มีความแตกต่างกันสามารถอธิบายได้ดังนี้ คือ ขณะที่ Orbe ระบุว่าประสบการณ์ชีวิตมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร แต่การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่พบว่าประสบการณ์ชีวิตมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารแต่อย่างใด แต่หากมองให้กว้างขึ้นจะเห็นว่าสำหรับกลุ่มชนทั้งสองกลุ่มที่มีเอกลักษณ์ความเป็นชาติพันธุ์ค่อนข้างเข้มแข็ง ประสบการณ์ชีวิตน่าจะถูกรวมอยู่ในพรมแดนชาติพันธุ์มากกว่าที่จะอยู่อย่างโดดเดี่ยว เนื่องจากการศึกษาของ Orbe เป็นงานที่ศึกษาจากสังคมที่ค่อนข้างมีความเป็นปัจเจกนิยมสูง ซึ่งตรงข้ามกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ที่กลุ่มชนที่ถูกศึกษามีความเป็นกลุ่มนิยมค่อนข้างสูง ส่วนปัจจัยที่ผู้ศึกษาค้นพบแตกต่างของ Orbe มิได้ระบุไว้ ได้แก่ คู่สื่อสาร ผู้สื่อสาร ความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน และประเด็นที่สื่อสารกัน เมื่อมองรายละเอียดของทั้งสี่ประเด็นจะพบว่าน่าจะมีสองสาเหตุที่ทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ข้อค้นพบที่แตกต่างจากงานของ Orbe นั่นคือ ประการแรกการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษากลุ่มคนที่มีความเป็นกลุ่มนิยมค่อนข้างสูงขณะที่งานของ Orbe ทำการศึกษากลุ่มคนที่มีความเป็นปัจเจกนิยมค่อนข้างสูง ประการที่สอง คือ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความรู้สึกร่วมกันหรือเอกลักษณ์ค่อนข้างเป็นเอกภาพขณะที่งานศึกษาของ Orbe ศึกษาชนส่วนน้อยหลายกลุ่ม เช่น สตรี เกย์ คนผิวดำ ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านเอกลักษณ์ค่อนข้างมาก ความแตกต่างทั้งสองด้านน่าจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผลการศึกษามีความแตกต่างกันบ้างในบางประเด็นโดยเฉพาะใน 4 ประเด็นที่ผู้ศึกษาค้นพบแต่ไม่มีระบุในงานศึกษาของ Orbe เนื่องจากการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ใดกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งนั้น ลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ของกลุ่มของตนและของชนกลุ่มอื่นที่เป็นคู่สื่อสารนั้นมักเข้ามาเกี่ยวข้องโดยตรงกับพฤติกรรมการสื่อสารที่มีต่อกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบรรทัดฐานของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน เอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่มก็ยิ่งแสดงให้เห็นชัดเจนมากขึ้น ที่กล่าวมาน่าจะเป็นเหตุผลว่าเหตุใดการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงได้ข้อค้นพบที่แตกต่างจากงานศึกษาของ Orbe

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทยกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เมื่อนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารทั้ง 6 ปัจจัยที่ค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้มาพิจารณาเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะพบว่ามีข้อค้นพบจากงานวิจัยหลายชิ้นที่สอดคล้องและสนับสนุนผลการศึกษาค้นคว้านี้ โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

การศึกษาค้นคว้าพบว่าบริบทรอบข้างมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของทั้งชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทย จากการตรวจสอบวรรณกรรมพบว่ามิงงานวิจัยหลายชิ้นได้ข้อค้นพบที่ระบุเป็นนัยว่าบริบทรอบข้างมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทย อาทิ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของสุรินทร์ พิศสุวรรณที่ระบุว่า การตอบสนองต่อรัฐบาลไทยของผู้นำชาวไทยเชื้อสายมลายูขึ้นอยู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทย² เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของสุริยะ สะนิวา ก็มีข้อค้นพบว่าชาวไทยเชื้อสายมลายูจะให้การสนับสนุนองค์กรสายกลาง ในขณะที่รัฐบาลมีระดับของความเป็นประชาธิปไตยสูง และจะสนับสนุนความเคลื่อนไหวที่รุนแรงเมื่อใดก็ตามที่รัฐบาลใช้นโยบายเชิงบังคับควบคุมผู้คนในท้องถิ่น ส่วนชาวมลายูเชื้อสายไทยไม่เคยสนับสนุนความรุนแรงเลย อาจเป็นเพราะรัฐบาลมลายูไม่เคยมีการใช้นโยบายควบคุมที่บังคับชุมชนชาวไทยในประเทศมาเลเซีย³ ข้อค้นพบดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ระดับของความเป็นประชาธิปไตย รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลเป็นบริบทรอบข้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตอบสนองของทั้งชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทย

นอกจากนี้ยังพบว่าคู่สื่อสารเป็นอีกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชนทั้งสองกลุ่ม จากการสำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องหลายเล่ม ทั้งที่เป็นการศึกษาชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทยต่างได้ข้อค้นพบที่สนับสนุนว่าคู่สื่อสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม อาทิ งานวิจัยของสุรินทร์ พิศสุวรรณ ที่ค้นพบ

²Surin Pitsuwan, Islam and Malay Nationalism: A Case Study of the Malay-Muslim of Southern Thailand (Bangkok: Thai Khadi Research Institute Thammasat University, 1985), p. 5.

³สุริยะ สะนิวา, “ผู้แทนทางการเมืองของชนกลุ่มน้อย: ศึกษากรณีชาวมุสลิมเชื้อสายมลายูในจังหวัดชายแดนใต้ประเทศไทยและชาวพุทธเชื้อสายไทยในรัฐชายแดนเหนือประเทศมาเลเซีย,” มุสลิมนิเวศ 12 (15 กรกฎาคม-14 สิงหาคม 2550):26-31.

ว่านโยบายประสมประสานของรัฐบาลไทยมักจะถูกกำหนดขึ้นโดยคำนึงถึงความมั่นคงของชาติเป็นสำคัญ และนโยบายดังกล่าวถูกกำหนดขึ้นโดยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่เข้าใจปัญหาตลอดจนภูมิหลังทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายมลายูอย่างลึกซึ้งดีพอ ความพยายามที่จะ ‘อุปถัมภ์’ จึงกลายเป็นการเข้าไป ‘ก้าวก่าย’ และ ‘ควบคุม’ กิจกรรมทางศาสนาและนำไปสู่ความบาดหมางต่อกันแทนที่จะสร้างความสมานสามัคคี⁴ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ปิยนาด บุนนาค⁵ Kanniga Sachakul⁶ และ จักรพันธุ์ วงษ์บุรณาวาทย์⁷ ที่ระบุว่าสาเหตุที่การนโยบายของรัฐบาลไม่ประสบความสำเร็จในพื้นที่ภาคใต้ นั้นมิได้ขึ้นอยู่กับตัวนโยบาย หากแต่ขึ้นอยู่กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่มากกว่า หรือกล่าวได้ว่าคู่มือสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูซึ่งในที่นี้คือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีความเข้าใจในวิถีชีวิตของชาวไทยเชื้อสายมลายูจึงทำให้การสื่อสารในลักษณะต่าง ๆ ล้มเหลว ขณะที่งานวิจัยทางฝั่งมาเลเซียก็ได้ข้อค้นพบว่าความสามารถในเชิงบวกของคู่มือสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมโดยการศึกษาของ Winzeler ชี้ให้เห็นว่าทัศนคติของชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูที่มีต่อชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยมีลักษณะเป็นเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ และการมีส่วนร่วมในพิธีกรรมทางศาสนาของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยที่มีมากยิ่งขึ้นทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้รับการยอมรับจากชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูมากขึ้น แม้ว่าการร่วมพิธีกรรมดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างชนสองกลุ่มก็ตาม⁸ สิ่งนี้

⁴สุรินทร์ พิศสุวรรณ, นโยบายประสมประสานชาวมุสลิมในประเทศไทยสมัยรัตนโกสินทร์ (เอกสารวิชาการหมายเลข 43 เพื่อประกอบการสัมมนาสองศตวรรษรัตนโกสินทร์: ความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย, 2525), น. 20-21.

⁵ปิยนาด บุนนาค, นโยบายการปกครองของรัฐบาลไทยต่อชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2475-2516) (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534).

⁶Kanniga Sachakul, "Education as a Means for National Integration: Historical and Comparative study of Chinese and Muslim Assimilation in Thailand," (Ph.D. Dissertation, School of Education, The University of Michigan, 1984).

⁷จักรพันธุ์ วงษ์บุรณาวาทย์, "แนวทางแก้ไขปัญหาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในทัศนะของกรรมการอิสลามประจำจังหวัด," (วิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2523).

⁸Robert L. Winzeler, Ethnic Relations in Kelantan: A Study of the Chinese and Thai as Ethnic minorities in a Malay State (Singapore: Oxford University Press, 1985), p. 95.

แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยของคู่สื่อสารชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่มีต่อกัน

การศึกษาค้นคว้ายังพบว่าตัวผู้สื่อสารเองก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเช่นกัน งานวิจัยจากทางฝั่งมาเลเซียมีข้อค้นพบที่ชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของผู้สื่อสารที่มีต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี อาทิงงานวิจัยของ Golomb ได้ข้อค้นพบว่าความสำเร็จในการปรับตัวของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในสังคมมาเลเซียส่วนใหญ่เกิดจากความรอบคอบในการจัดการภาพลักษณ์ตนเองของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย⁹

อีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมก็คือ ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างผู้สื่อสารและคู่สื่อสาร เมื่อพิจารณาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าพบว่ามีการพรรณนาหลายเล่มที่สนับสนุนข้อค้นพบดังกล่าว อาทิ งานเขียนของ Togby และ Togby ที่ระบุว่าความสัมพันธ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูกับข้าราชการชาวไทยมักไม่เป็นไปอย่างราบรื่นเนื่องจากข้าราชการมีความรู้สึกว่าเป็นเสมือนคนใหญ่คนโต ขณะที่ชาวไทยเชื้อสายมลายูเป็นเสมือนคนตัวเล็ก ๆ ข้าราชการรู้สึกว่าคุณสมบัติในการใช้อำนาจ แต่ชาวไทยเชื้อสายมลายูมิได้มองว่าเจ้าหน้าที่เป็นผู้มีอำนาจ ความสัมพันธ์เช่นนี้จึงนำไปสู่พฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่มักจะเป็นการแยกตัวออกจากกันมากกว่าจะเป็นการผสมกลมกลืนกัน¹⁰ งานเขียนของ Togby และ Togby ค้นพบลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารเชิงลบ แต่งานวิจัยของรัตติยา สาและ ได้ค้นพบลักษณะของความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารเชิงบวก โดยพบว่าสิ่งสำคัญที่เอื้อต่อการติดต่อสื่อสารและและการรวมขอมระหว่างศาสนิกที่ปรากฏในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทยก็คือ ความเข้าใจและยอมรับในเรื่องความแตกต่างของค่านิยมซึ่งกันและกัน ที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน ซึ่งก่อตัวจากอำนาจของระบบ

⁹Louis Golomb, Brokers of Morality: Thai Ethnic Adaptation in a Rural Malaysian Setting (USA: The University Press of Hawaii, 1978), p. 199.

¹⁰Donald Tugby and Eli Elise Tugby, "Malay-Muslim and Thai-Buddhist Relations in the Pattani Region: An interpretation," in The Muslims of Thailand. Vol 2: Politics of the Malay-Speaking South, edited by Andrew D.W. Forbe (India: Catholic Press, 1989).

อุปถัมภ์ในลักษณะที่เป็นความสัมพันธ์ในเชิง เพื่อนฝูง เครือญาติ นายจ้าง-ลูกจ้าง เจ้านาย-ลูกน้อง ครู-ศิษย์ และการเป็นผู้นำและผู้ตามทั้งในระบบและนอกระบบ¹¹

การศึกษายังพบว่าประเด็นที่สื่อสารกันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของทั้งชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวมลายูเชื้อสายไทย งานวิจัยที่มีข้อค้นพบสนับสนุนข้อค้นพบนี้ก็คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกของอุทัย ดุลยเกษม ที่ได้ข้อค้นพบว่าการขยายการศึกษาสายสามัญในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ นอกจากจะประสบความสำเร็จในการช่วยผสมกลมกลืนแล้ว ยังสนับสนุน (หากไม่ได้สร้าง) ให้เกิดความขัดแย้งให้เกิดขึ้นระหว่างชาวไทยเชื้อสายมลายูกับรัฐบาลอีกด้วย¹² ข้อค้นพบดังกล่าวมิได้หมายความว่าการศึกษาสายสามัญเป็นสิ่งไม่ดี หากแต่การศึกษาสายสามัญในช่วงเวลาดังกล่าวถูกนำไปใช้เพื่อแทนที่การศึกษาทางศาสนาของชาวไทยเชื้อสายมลายู ขณะที่ชาวไทยเชื้อสายมลายูต้องการจะดำรงรักษาการศึกษาทางศาสนาเอาไว้ หรือกล่าวได้ว่าการขยายตัวของการศึกษาสายสามัญมีผลเชิงลบต่อการศึกษาทางศาสนาของชาวไทยเชื้อสายมลายู ดังนั้น ชาวไทยเชื้อสายมลายูจึงมักแสดงการต่อต้านการขยายตัวของการศึกษาดังกล่าว นอกจากนี้งานวิจัยของสุรพงษ์ โสธนะเสถียร ยังพบว่าคุณลักษณะทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายมลายูว่าหากเกี่ยวข้องกับหลักการทางศาสนาแล้วจะมีความโน้มเอียงไปทางอนุรักษนิยมและมีความเคร่งครัดเป็นอย่างมาก แต่หากไม่เกี่ยวข้องกับหลักการทางศาสนาแล้วชาวไทยเชื้อสายมลายูจะมีการปรับตัวเพื่อรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ได้ ทั้งนี้ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อศาสนาอิสลาม¹³ สิ่งนี้สนับสนุนว่าประเด็นที่สื่อสารกันเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร โดยระบุเป็นนัยว่าหากประเด็นที่สื่อสารกันไม่กระทบกระเทือนหรือมีผลเชิงลบต่อศาสนาอิสลามแล้ว ชาวไทยเชื้อสายมลายูก็มักจะตอบสนองต่อการสื่อสารดังกล่าวในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ

ปัจจัยสุดท้ายที่ค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมก็คือ ผลตอบแทนที่ได้จากการสื่อสาร แม้จะไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ระบุว่าผลตอบแทนที่ได้รับจากการสื่อสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร แต่ทฤษฎีการสื่อสาร

¹¹ รัตติยา สาและ, “การปฏิสัมพันธ์ระหว่างศาสนิกที่ปรากฏในจังหวัด บัตตานี ยะลา และนราธิวาส,” (รายงานการวิจัยโครงการสร้างและพลวัตวัฒนธรรมภาคใต้กับการพัฒนาสำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2544).

¹² Uthai Dulyakasem, “Education and Ethnic Nationalism: A study of the Muslim-Malays in Southern Siam,” (Ph.D. Dissertation, Stanford University, 1981).

¹³ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, “คุณลักษณะทางสังคมของชาวไทยมุสลิมและการตอบสนองต่อรัฐบาล,” (รายงานการวิจัย: ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2531), น. 71.

วัฒนธรรมร่วมของ Orbe ยืนยันว่าปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมก็คือ สิ่งที่ได้มาและเสียไปจากการสื่อสาร (costs and rewards)¹⁴ ซึ่งในที่นี้ก็คือ ผลตอบแทนที่ได้จากการสื่อสารนั่นเอง

โดยสรุป การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ค้นพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสาร 6 ปัจจัยด้วยกัน ซึ่งมีทั้งปัจจัยที่สอดคล้องกับทฤษฎีการสื่อสารวัฒนธรรมร่วมของ Orbe และปัจจัยที่แตกต่างจากทฤษฎีดังกล่าว อย่างไรก็ตามเมื่อนำปัจจัยที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าไปเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหลากหลายสาขาปรากฏว่ามีข้อค้นพบจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายชิ้นสอดคล้องและสนับสนุนความถูกต้องของปัจจัยที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า จึงทำให้ปัจจัยที่ค้นพบมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ดังนั้น ความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างข้อค้นพบในครั้งนี้กับทฤษฎีการสื่อสารวัฒนธรรมร่วมจึงน่าจะเกิดจากความแตกต่างของกลุ่มชนที่เป็นเป้าหมายในการศึกษามากกว่า เนื่องจากทฤษฎีของ Orbe กำเนิดจากชนส่วนน้อยที่มีลักษณะเป็นปัจเจกชนค่อนข้างมาก ขณะที่ข้อค้นพบจากการศึกษาค้นคว้านี้เกิดจากการศึกษาชนส่วนน้อยที่มีความเป็นกลุ่มนิยมค่อนข้างมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและวัฒนธรรม

แม้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มชนสองกลุ่มในสองประเทศ แต่ก็คงต้องยอมรับความจุดเริ่มต้นและเป้าหมายสำคัญของการศึกษาค้นคว้านี้ก็เพื่อทำความเข้าใจและปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยมากกว่าทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย ดังนั้นการอธิบายผลการศึกษากับการนำไปใช้ประโยชน์จึงเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ในประเทศไทยมากกว่าประเทศมาเลเซีย อย่างไรก็ตามข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้งานวิจัยชิ้นนี้ก็ยังคงมีขอบเขตเฉพาะอยู่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและวัฒนธรรมเป็นหลัก โดยผู้ศึกษาจะทำการแปลงข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมครั้งนี้ที่มีความเป็นนามธรรมค่อนข้างสูงให้สามารถนำมาปรับใช้ได้สะดวกมากขึ้นหรือมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างบรรยากาศแห่งการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่ดีในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของ

¹⁴Mark P. Orbe, Constructing Co-Cultural Theory: An Explication of Culture, Power and Communication (London: SAGE, 1998), pp. 86-106.

ไทย โดยจะชี้ให้เห็นว่าการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ค้นพบอะไรและข้อค้นพบดังกล่าวสามารถนำมาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและวัฒนธรรมได้อย่างไร

จากข้อค้นพบทั้ง 4 ข้อ สามารถประยุกต์เป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยได้ 13 ข้อไล่เรียงตามลำดับดังนี้

1. การศึกษาค้นพบว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูส่งผลกระทบในเชิงลบก็คือ ที่ผ่านมาประวัติศาสตร์ดังกล่าวไม่สามารถเผยแพร่ได้อย่างเสรี ทำให้ประวัติศาสตร์ที่ดำรงอยู่อย่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ เหล่านี้ถูกใช้เป็นเครื่องมือของรับความขัดแย้งของกลุ่มที่ต้องการก่อความไม่สงบ แต่ในประเทศมาเลเซียแม้จะมีเรื่องราวความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชนอยู่บ้าง แต่เรื่องราวดังกล่าวก็ได้รับการเปิดเผย เรียนรู้ และนำมาเป็นบทเรียนในการทำให้ชนต่างชาติพันธุ์มีความสามัคคีกัน ดังนั้น สิ่งที่ต้องเกิดขึ้นในสังคมไทยก็คือ การเปิดโอกาสและส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของชาวไทยเชื้อสายมลายูให้มากขึ้นและรอบด้าน เพื่อสร้างความเข้าใจและความยอมรับร่วม เรียนรู้ที่จะใช้ประวัติศาสตร์ความขัดแย้งเป็นบทเรียนในการสร้างความสามัคคีระหว่างกัน ขณะเดียวกันก็ควรส่งเสริมให้มีการค้นคว้าและเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เป็นเรื่องราวของความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างกลุ่มชน อาทิ เรื่องราวของชุมชนที่มีพื้นที่วัดของชาวไทยเชื้อสายไทยที่อยู่ติดกับพื้นที่สุสานของไทยเชื้อสายมลายู เรื่องราวความสัมพันธ์ทางสายเลือดของชาวไทยเชื้อสายมลายูกับชาวไทยเชื้อสายไทยที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ฯลฯ

2. การศึกษาพบว่าในประเทศมาเลเซียมีสถาบันที่เป็น ‘ตัวแทน’ ในการขัดเกลาทางสังคม ให้กับเยาวชนชาวมลายูเชื้อสายไทยจำนวนมากและทำหน้าที่ค่อนข้างดี ขณะที่ในประเทศไทยแทบไม่มีสถาบันในลักษณะดังกล่าว และเท่าที่มีก็ยังทำหน้าที่ไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมให้สถาบันที่สามารถทำหน้าที่เป็นเสมือนตัวแทนในการขัดเกลาทางสังคม อาทิ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันสื่อมวลชน สถาบันศาสนา สถาบันอาชีพ และสถาบันท้องถิ่นอื่น ๆ ได้มีส่วนในการปลูกฝังความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องประวัติศาสตร์และความแตกต่างระหว่างกลุ่มชนให้กับเยาวชนที่กำลังจะเป็นอนาคตของชาติ

3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าชาวมลายูเชื้อสายไทยสามารถใช้เอกลักษณ์ร่วมกันกับชาวมลายูเชื้อสายมลายูได้ในหลายลักษณะ อาทิ ความเป็นบุญมีบุตร ความเป็นคนกตัญญู หรือแม้แต่ว่าเป็นคนมาเลเซีย แต่ชาวไทยเชื้อสายมลายูแทบไม่มีการใช้เอกลักษณ์ใด ๆ ในการสร้างความเป็นพวกพ้องเดียวกันกับชาวไทยเชื้อสายไทยเลย ดังนั้น ควรมีการค้นหาเอกลักษณ์ร่วมของคนในพื้นที่ (เช่น ความเป็นคนพื้นที่ดั้งเดิมเหมือนกัน) และเน้นย้ำเอกลักษณ์

ดังกล่าวให้เป็นเสมือนอุดมการณ์ที่สามารถทำให้ชนทุกกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความรู้สึกร่วมกันว่าเป็นพวกพ้องเดียวกัน (โดยจะต้องเป็นอุดมการณ์ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของชาติพันธุ์) อุดมการณ์ดังกล่าวจะผลักดันให้ชนทุกกลุ่มมีความต้องการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ของตน

4. ข้อค้นพบจากการศึกษาชี้ให้เห็นว่าขณะที่ความเป็นไทยของชาวมลายูเชื้อสายไทยค่อนข้างได้รับการยอมรับในสังคมมาเลเซีย และการยอมรับดังกล่าวนำไปสู่การแสดงพฤติกรรม การสื่อสารต่อกันในเชิงบวก แต่ความเป็นมลายูของชาวไทยเชื้อสายมลายูยังไม่ได้ได้รับความยอมรับเท่าที่ควร ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีการยอมรับความเป็น ‘คนมลายู’ ของชาวไทยเชื้อสายมลายูในพื้นที่ ทั้งที่เป็นการยอมรับในลักษณะที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อาทิ การส่งเสริมให้มีการยอมรับการใช้ภาษามลายูในพื้นที่มากขึ้น ส่งเสริมเรื่องความเข้าใจในวิถีชีวิตแบบอิสลามซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของความเป็นคนมลายู และเปิดโอกาสให้ชาวไทยเชื้อสายมลายูสามารถใช้ภาษามลายูในการติดต่อสื่อสารกับข้าราชการของรัฐโดยผ่านข้าราชการของรัฐที่เป็นชาวไทยเชื้อสายมลายู นอกจากนี้ยังควรส่งเสริมให้ชาวไทยเชื้อสายมลายูได้รับการศึกษามากขึ้นเนื่องจากการศึกษานอกจากจะทำให้ชาวไทยเชื้อสายมลายูมีความสามารถในการอยู่ร่วมในสังคมกับชนกลุ่มอื่นได้ง่ายขึ้นแล้ว ยังมีส่วนช่วยในการปรับสถานะทางสังคมของชาวไทยเชื้อสายมลายูได้เช่นกัน แนวทางดังกล่าวจะเป็นกุญแจสำคัญนำไปสู่บรรยากาศแห่งการสื่อสารที่ดีและเอื้อต่อการสร้างความสามัคคีปรองดองระหว่างกัน

5. ข้อมูลที่ได้จากประเทศมาเลเซียชี้ให้เห็นว่าความสามัคคีปรองดองระหว่างกลุ่มชนที่เกิดขึ้นในรัฐกลันตันส่วนหนึ่งเกิดจากการใช้ความแตกต่างทางด้านเอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่มชนในเชิงบวก ขณะที่ในประเทศไทยการหยิบใช้เอกลักษณ์ในลักษณะดังกล่าวแทบไม่มีให้เห็น ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้คนในพื้นที่และคนในส่วนอื่นของประเทศไทยมองความแตกต่างทางวัฒนธรรม และสังคมของกลุ่มชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ในลักษณะที่เป็นจุดเด่นมากกว่าจุดด้อย โดยมุ่งไปที่การชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างสามารถนำมาซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันได้

6. ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าบริบทรอบข้างในด้านความแตกต่างทางวัฒนธรรมและศาสนาของชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวไทยเชื้อสายไทยแม้จะทำให้ชนทั้งสองกลุ่มต้องแยกตัวออกจากกันบ้างแต่ก็ได้ส่งผลกระทบเทียบเท่าการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ไม่สงบและการใช้อำนาจในทางที่ผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น สิ่งที่ต้องเกิดขึ้นก็คือ การยุติเหตุการณ์ไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่และการทำให้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐไม่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างกัน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แม้จะไม่ได้มีความมุ่งหมายที่จะค้นหาแนวทางยุติเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ แต่ก็ข้อค้นพบบางอย่างที่น่าจะใช้เป็นแนวทางในการลดการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ไม่สงบในพื้นที่ได้

ซึ่งอยู่ในข้อเสนอแนะทั้งหมดของการศึกษาค้างนี้ ส่วนผลกระทบที่เกิดจากอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นก็ควรแก้ไขโดยการสร้างความยุติธรรมที่แท้จริงให้เกิดขึ้นในพื้นที่ โดยการบังคับใช้กฎหมายทุกรูปแบบให้มีความยุติธรรมต่อชนทุกกลุ่มในพื้นที่ ความยุติธรรมดังกล่าวจะทำให้อำนาจที่อยู่ในมือของเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ถูกใช้ไปในทางที่ผิด ซึ่งนำไปสู่บรรยากาศแห่งการสื่อสารที่ดีระหว่างกัน

7. ปัจจัยหนึ่งที่มีผลในเชิงลบต่อการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูก็คือ การที่คู่สื่อสารของชาวไทยเชื้อสายมลายูไม่มีความเข้าใจในวิถีชีวิตและบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม ขณะเดียวกันชาวไทยเชื้อสายมลายูเองส่วนหนึ่งก็ยังไม่มีความเข้าใจในบทบัญญัติของศาสนาอิสลามอย่างชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้ที่มิได้นับถือศาสนาอิสลาม ดังนั้น จึงควรส่งเสริมความเข้าใจในเรื่องศาสนาอิสลามให้แก่ชาวไทยเชื้อสายมลายูเองและผู้ที่จะต้องติดต่อสื่อสารกับชาวไทยเชื้อสายมลายู เนื่องจากตัวศาสนาอิสลามมิส่งเสริมให้เกิดความรุนแรงหรือความขัดแย้งระหว่างกัน แต่ความไม่รู้จริงต่างหากที่ทำให้ศาสนาถูกหยิบใช้เพื่อรองรับความขัดแย้งระหว่างกัน หากชนต่างศาสนิกมีความเข้าใจในศาสนาของตนและกันและเลือกใช้ศาสนาในเชิงบวกเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในประเทศมาเลเซีย ความแตกต่างทางศาสนาก็น่าจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันได้

8. ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าชาวไทยเชื้อสายมลายูส่วนใหญ่ยังมีความสามารถในการใช้ภาษาไทยค่อนข้างน้อย (เมื่อเปรียบเทียบกับชาวมลายูเชื้อสายไทยที่แทบทุกคนใช้ภาษามลายูสำเนียงกลันตันได้ค่อนข้างดี) ขณะเดียวกันคู่สื่อสารที่เป็นชาวไทยเชื้อสายไทยโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีความสามารถในการใช้ภาษามลายูน้อยเช่นกัน นอกจากนี้ยังพบว่าชาวไทยเชื้อสายมลายูส่วนหนึ่งยังมีความเชื่อที่ว่าภาษาไทยมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นพุทธ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมและสร้างความเข้าใจต่อภาษาของกลุ่มชนต่าง ๆ ในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นภาษาไทยถิ่นตากใบ ภาษามลายู และภาษาไทยกลางว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและควรแก่การเรียนรู้ ซึ่งมีได้ผูกติดกับความเป็นชาติพันธุ์หรือศาสนาของกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่ง โดยการส่งเสริมดังกล่าวควรเน้นไปที่การส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาในลักษณะไม่เป็นทางการ อาทิ การให้คุณค่าในการใช้ภาษามลายูว่ามีความสำคัญในการติดต่อการค้ากับประเทศมาเลเซีย หรือคุณค่าภาษาไทยว่ามีความสำคัญในการศึกษาต่อในพื้นที่อื่นของประเทศ หรือการให้คุณค่าภาษาไทยถิ่นตากใบว่าเป็นมรดกล้ำค่าของคนในพื้นที่ชายแดน การให้คุณค่าเหล่านี้จะนำไปสู่การเรียนรู้ซึ่งกันและกันและการยอมรับระหว่างกันมากขึ้น

9. การศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ที่มีต่อกันของคนในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็น ความคุ้นเคยกัน ความยาวนานของความสัมพันธ์ ความยอมรับนับถือกัน และความเชื่อใจที่มีต่อกันของคนในพื้นที่ ส่งผลเชิงบวกต่อพฤติกรรมการสื่อสารที่มีต่อกัน หรือกล่าวได้ว่ามีส่วนในการลดความ

หวาดระแวงที่มีต่อกัน ความสัมพันธ์ดังกล่าวมักเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แต่ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนกำลังได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากเหตุการณ์ไม่สงบ ดังนั้น สิ่งที่จะเกิดขึ้นก็คือ การอ้างและสร้างโอกาสให้สายสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีโอกาสก่อตัวและแน่นแฟ้นมากขึ้น หากสายสัมพันธ์ดังกล่าวได้ขยายตัวออกไปมากขึ้น ก็น่าจะนำไปสู่การพัฒนาสายสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มได้ สายสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นกุญแจสำคัญในการลดความหวาดระแวงระหว่างกัน เนื่องจากความสามารถในการระบุชี้ว่า ใครคือคนคุ้นเคยหรือคนที่ไว้ใจได้เป็นการทำให้คนในชุมชนสามารถรู้ได้ว่า ‘ใครเป็นใคร’ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการลดความหวาดระแวงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทั้งยังเป็นกลไกสำคัญทำให้คนในชุมชนสามารถดูแลกันเองและคนในชุมชนใกล้เคียงได้ สายสัมพันธ์ดังกล่าวจะส่งในเชิงบวกได้มากขึ้นเมื่อมีการลดการเข้าไปก้าวก่ายจากคนนอกพื้นที่หรือหากจำเป็นก็ควรผ่านคนกลางซึ่งเป็นคนในชุมชน

10. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาภาคสนามชี้ให้เห็นว่าจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยเชื้อสายมลายูและชาวไทยเชื้อสายไทยมักเกิดจาก การใช้เวลาอยู่ร่วมกันนาน ๆ เช่น การตั้งบ้านเรือนอยู่ใกล้เคียงกัน การทำงานหรือเรียนที่เดียวกัน ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้ชนทั้งสองกลุ่มมีโอกาสเชื่อมความสัมพันธ์กันผ่านการติดต่อสื่อสารแบบไม่เป็นทางการและกึ่งทางการ โดยเฉพาะในหมู่เยาวชน อาทิ การจัดการแข่งขันกีฬาเยาวชน การจัดค่ายอบรมเยาวชน การจัดการอบรมความถนัดด้านวิชาชีพ เป็นต้น

11. การศึกษาพบว่าสิ่งที่ชาวไทยเชื้อสายมลายูมีความต้องการในฐานะที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชนบทมักไม่แตกต่างจากชาวไทยในภูมิภาคอื่น ที่ต้องการให้ตนเองและผู้คนในชุมชนมีการพัฒนาและการยอมรับจากชนกลุ่มอื่น ๆ ในสังคม ดังนั้น จึงควรส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตชนบทของชาวไทยเชื้อสายมลายู อาทิ การเกษตร ปศุสัตว์ การฝึกอาชีพ ตลอดจนการทำธุรกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน และสนับสนุนให้เกิดความยอมรับระหว่างกันของชนทุกกลุ่มในพื้นที่ อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต้องคำนึงถึงก็คือ ทั้งการได้มาซึ่งการพัฒนาและการยอมรับดังกล่าวจะต้องไม่ทำให้ชาวไทยเชื้อสายมลายูต้องฝ่าฝืนบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารของกลุ่มชนสองกลุ่มที่มีความแตกต่างกันพอสมควรเพื่อค้นหาคำอธิบายหรือทฤษฎีที่จะใช้อธิบายพฤติกรรมการสื่อสารและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชนทั้งสองกลุ่ม ข้อค้นพบที่ได้จึง

ได้จากการศึกษากลุ่มคนเพียงสองกลุ่ม หากมีการศึกษากลุ่มชนอื่นที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยของสังคมเช่นเดียวกันผลการศึกษาน่าจะทำให้เห็นศักยภาพของข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ชัดเจนมากขึ้น

2. ผู้ศึกษาเองแม้ว่าจะมีความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชนทั้งสองกลุ่มพอสมควรเนื่องจากเคยใช้ชีวิตในวัยเด็กศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในจังหวัดปัตตานีเป็นเวลาสามปีทำให้มีความเข้าใจภาษาและวัฒนธรรมมลายูปอสมควร ส่วนช่วงชีวิตเวลาอื่นก็ใช้ชีวิตร่วมกับเพื่อนชาวพุทธจำนวนมากทำให้มีความเข้าใจวิถีชีวิตของชาวพุทธในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาเองก็ยังคงเป็น ‘คนนอก’ และไม่สามารถทำการศึกษากลุ่มทั้งสองกลุ่มในฐานะ ‘คนใน’ ได้ ดังนั้น หากมีการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมและการสื่อสารจากผู้ศึกษาที่เป็นคนในเองก็น่าจะทำให้ได้แง่มุมที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมมากขึ้น

3. ผู้ศึกษาเชื่อว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษาชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในประเทศมาเลเซียเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำความเข้าใจพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมลายูในฐานะที่เป็นชนส่วนน้อยของสังคม ที่มักไม่มีอิทธิพลในระบบการสื่อสารเท่าเทียมกับชนกลุ่มใหญ่ การศึกษาเปรียบเทียบคนทั้งสองกลุ่มในแง่มุมอื่นเพิ่มเติมจากประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและวัฒนธรรม เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเรียกร้องทางการเมือง ฯลฯ น่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการแสวงหาหนทางในการที่จะทำให้พื้นที่ชายแดนภาคใต้ของไทยเป็นพื้นที่ที่ปลอดสิ้นจากความขัดแย้งและความรุนแรง

4. การศึกษาครั้งนี้เป็นศึกษาในพื้นที่ที่มีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้น คือ พื้นที่อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส และพื้นที่ที่ไม่มีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้นคือ พื้นที่อำเภอดุสิตรัฐกลันตันประเทศมาเลเซีย ผู้ศึกษาค้นพบว่า การเข้าไปใช้เวลาอยู่ในพื้นที่นาน ๆ และค่อย ๆ ทำความรู้จักคนในพื้นที่แม้ว่าจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาชนกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยในสังคมแต่ก็มีวิธีเดียวที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการและเพียงพอสำหรับการวิจัย ทั้งยังไม่เหมาะสมกับบางบริบท เช่น ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยในปัจจุบันซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นอยู่เสมอ ทำให้ทุกกลุ่มชนในพื้นที่ต่างมีความหวาดระแวงระหว่างกันและหวาดระแวงต่อ ‘คนนอกพื้นที่’ เป็นอย่างมาก สิ่งนี้อาจจะทำให้การเก็บข้อมูลเป็นไปได้ยากแล้วยังอาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้วิจัยระหว่างอยู่ในพื้นที่อีกด้วย การศึกษาครั้งนี้พบว่า การเข้าไปเก็บข้อมูลในพื้นที่อันตราย (dangerous fieldwork) เช่นนี้สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ ผู้วิจัยจะต้องค้นหา ‘คนในพื้นที่’ ซึ่งเป็นที่ยอมรับของชาวชุมชน และเป็นผู้ที่สามารถยืนยันสถานะของผู้วิจัยได้ว่า ผู้วิจัยคือใครและไม่ใช่ใคร ความยอมรับนับถือที่คนในชุมชนมีต่อ ‘คนในพื้นที่’ ดังกล่าวนั้นจะนำไปสู่การเข้าถึงผู้ให้

ข้อมูลที่ได้มีใจเปิดเผยประสบการณ์ส่วนตัว ทั้งยังมีส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้วิจัยได้อีกด้วย

5. การศึกษาภาคสนามในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ของประเทศไทยพบว่าคุณสมบัติสำคัญของ ‘คนในพื้นที่’ ผู้วิจัยควรค้นหาก็คือบุคคลที่เป็น ‘คนใน’ หรือเป็นคนในชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่ชาวชุมชนมองว่ามีความเกี่ยวข้องกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง กล่าวคือมิใช่คนของรัฐและมิได้เป็น ‘แนวร่วม’ แบ่งแยกดินแดน นอกจากนี้ยังพบว่าหากบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่มีบุญคุณหรือทำประโยชน์ให้ชาวชุมชนมากเท่าไรความยอมรับของชาวชุมชนก็จะสะท้อนออกมาจากปฏิกิริยาของผู้ให้ข้อมูลมากขึ้นเท่านั้น ส่วนการศึกษาในพื้นที่อำเภอตุ้มปัตร์ฐูกุลันตันประเทศมาเลเซียซึ่งไม่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นพบว่า คุณสมบัติสำคัญของ ‘คนในพื้นที่’ ผู้วิจัยควรค้นหาก็คือ บุคคลที่เป็น ‘คนใน’ หรือเป็นคนในชุมชน ที่ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชน อาทิ ผู้ใหญ่บ้าน ครู พระสงฆ์ ความยอมรับนับถือของชาวชุมชนที่มีต่อบุคคลเหล่านี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูลและการเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ดังนั้น การศึกษาในสองพื้นที่ชี้ให้เห็นว่าคุณสมบัติสำคัญของ ‘คนในพื้นที่’ ที่จะนำผู้วิจัยไปสู่ผู้ให้ข้อมูลและการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ก็คือ ความเป็นคนใน ความเป็นคนที่ชาวชุมชนยอมรับ ซึ่งการยอมรับดังกล่าวมิได้เกิดจากตำแหน่งหน้าที่ แต่เกิดจากความดีที่บุคคลดังกล่าวมีต่อชาวชุมชนมากกว่า คุณสมบัติดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้ได้ทั้งการศึกษาในพื้นที่อันตรายและไม่อันตราย อย่างไรก็ตามสำหรับพื้นที่อันตราย มีอีกหนึ่งคุณสมบัติเพิ่มขึ้นมาก็คือ ความไม่เป็นพวกพ้องกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่กำลังมีความขัดแย้งอยู่ในพื้นที่ คุณสมบัตินี้จะช่วยลดความหวาดระแวงของชาวชุมชนที่ผู้วิจัยทำการศึกษาได้ค่อนข้างมาก